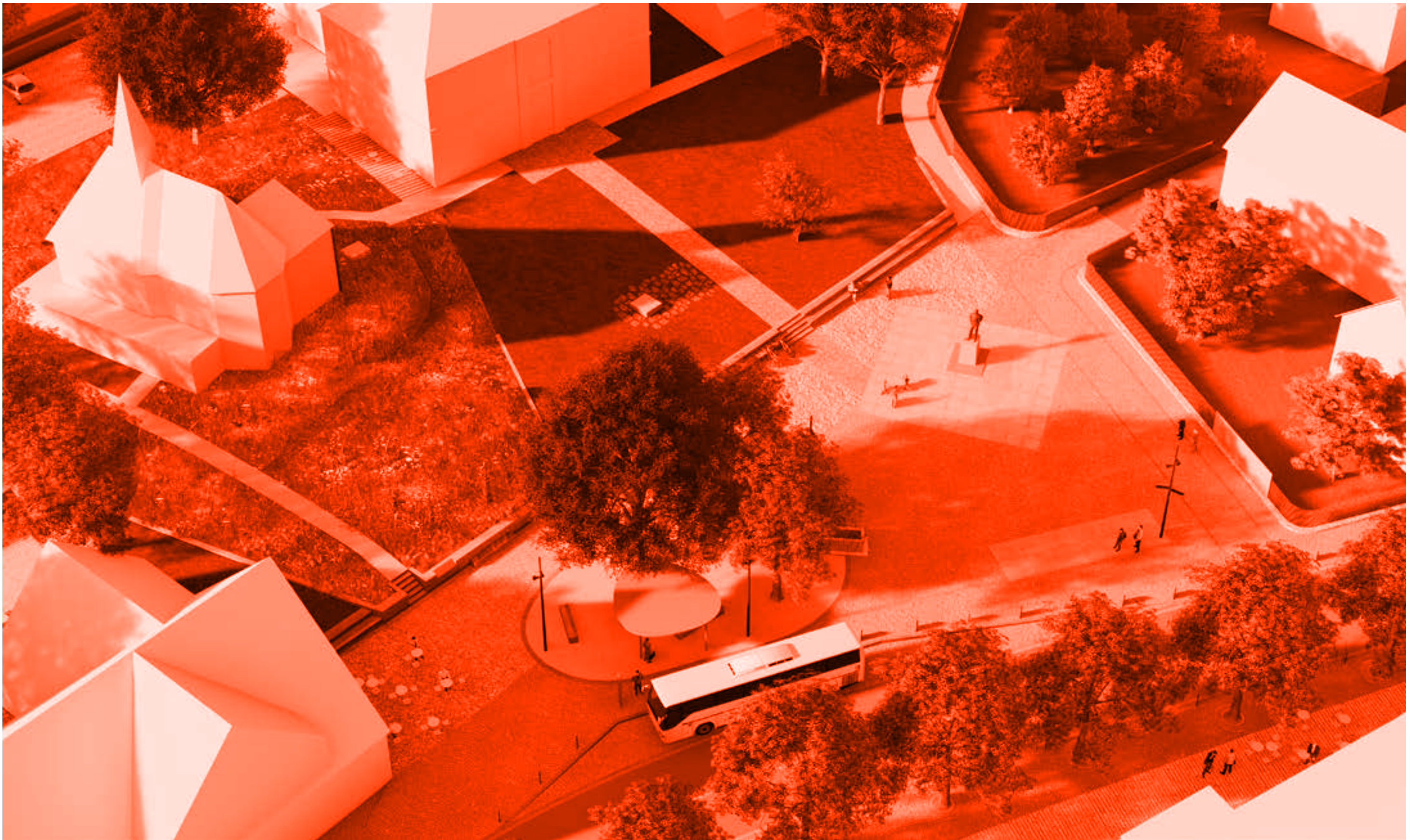

ÚZEMNÍ STUDIE HODSLAVICE

Identifikační údaje	
Název akce	Územní studie ÚS-3 - Centrum obce Hodslavice
Místo	Hodslavice, okres Nový Jičín, Moravskoslezský kraj, ČR
Zpracovatel	OBJEKTOR ARCHITEKTI s.r.o. IČO: 08705895 DIČ: CZ08705895 se sídlem U Pernštejnských 1380/6 140 00 Praha 4 Kontaktní adresa: Objektor Architekti s.r.o. U Santošky 2286/9, 150 00, Praha 5 Zodpovědný projektant: MgA. Jakub Červenka autorizovaný architekt - ČKA 05057 tel.: +420 777 629 029 e-mail: jakub@objektor.cz Zpracoval: MgA. Vojtěch Šaroun Krajinářské řešení: Ing. Arch. Alice Boušková Dopravní řešení: Ing. Miroslav Vondřich
Zadavatel	Obec Hodslavice č.p. 211, 742 71 zástupce Mgr. Pavla Adamcová, starostka obce
Pořizovatel	Městský úřad Nový Jičín, odbor územního plánování a stavebního řádu, Ing. Hana Zubková, oprávněná úřední osoba

Textová část	
1. ÚVOD	5
1.1. Cíle územní studie	6
1.2. Etapizace	6
1.3. Vymezení řešeného území	6
1.4. Seznam vstupních podkladů	6
2. STÁVAJÍCÍ STAV A PROBLÉMOVÁ ANALÝZA	9
2.1. Obec Hodslavice a širší vztahy	10
2.2. Struktura zástavby řešeného území	10
2.3. Významné urbanistické osy	10
2.4. Prostupnost územím	10
2.5. Dopravní řešení	10
2.6. Vegetační struktura	11
2.7. Technická infrastruktura	11
2.8. Významné stavby a objekty	11
2.9. Turismus	13
2.10. Analýza jednotlivých lokalit	13
3. POPIS A ZDŮVODNĚNÍ NÁVRHU	23
3.1. Etapa A	24
3.1.1. Hlavní principy návrhu	24
3.1.2. Prostupnost územím	24
3.1.3. Koncepce zeleně	26
3.1.4. Dopravní řešení	27
3.1.5. Technická infrastruktura	29
3.1.6. Detailní popis navrhovaného řešení dle lokalit	29
3.1.7. Detailní řešení vegetační struktury	40

Výkresová část je samostatnou přílohou územní studie.

1. ÚVOD

1.1. Cíle územní studie

Územní studie navrhne, prověří a upřesní podmínky využití a prostorového uspořádání vymezeného území v souladu se stanovenými podmínkami způsobu využití územního plánu Hodslavice. Hlavním cílem je koncepční řešení centra obce, zkvalitnění stávajících veřejných prostranství ve vymezeném území. Jeho revitalizací dosáhnout kultivovaného reprezentačního veřejného prostoru a získat doporučení hlavních zásad utváření jeho okolí.

Účelem je vypracování územní studie, která podrobně, v souladu s územně plánovací dokumentací prověří veřejné prostranství obce se sochou Františka Palackého, mající přímou návaznost na obecní úřad a především na národní kulturní památku – rodný dům Františka Palackého i ostatní nemovité kulturní památky v centru. Územní studie bude sloužit jako neopomenutelný podklad pro rozhodování v území a bude sloužit jako podklad pro další stupně projektové dokumentace.

Součástí územní studie bude i jasné oddělení část, která není v souladu s územním plánem a bude sloužit pro změnu územního plánu.

1.2. Etapizace

Návrhová část územní studie je členěna na “Etapu A” a “Etapu B”.

Etapu A je v souladu s platnou územně plánovací dokumentací a bude sloužit jako neopomenutelný podklad pro rozhodování v území a může sloužit jako podklad pro další stupně projektové dokumentace.

Etapu B slouží pouze jako podklad pro změnu územního plánu. Do doby změny ÚP nebude sloužit jako neopomenutelný podklad pro rozhodování v území a nebude sloužit jako podklad pro další stupně projektové dokumentace.

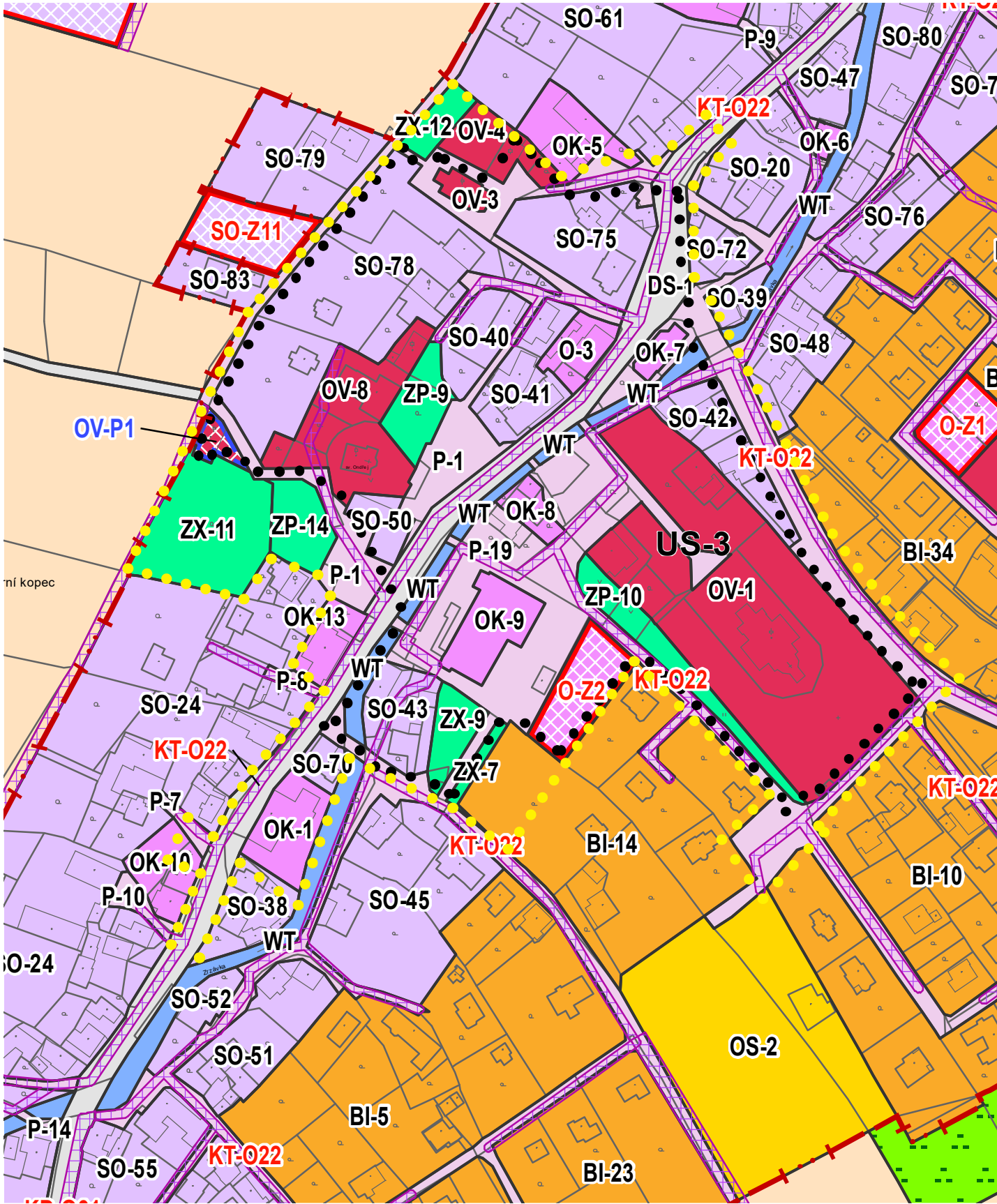
1.3. Vymezení řešeného území

Řešené území zahrnuje centrální prostranství před obecním úřadem se širším záběrem do okolí, u kterého je žádoucí spoluvytváření širších souvislostí. Je to území architektonicky, urbanisticky a památkově výjimečné a cenné.

Soupis dotčených pozemků:
parc. č. 1,2,3/1,3/2,4,5,6,7/1,7/2,8/1,8/2,9,10/1,10/2,11,12,13/1,13/2,13/3,14,15,16,17,18,19,20, 21,22,23,24,25,26,129/1,130/1,130/2,143,144,145,146,147,148,149,150,151,152,153,154,155,15 6,157,160,424, 425/2,431,443/1,444,445,448/2,448/3,448/4,448/5,449,450,451,452,453/3,453/4 ,454,455,456,457,458/3, 458/4,459,460,461,462,463,464,465,466,467,468,469,470,471,472,473, 474,481,482,483/1,483/2,484,485,486,487,489,490,491,492,493,494,495,501,1796/8,1796/13,17 96/14,1815/1,1815/2,1815/3,1816/1,1816/2 v k. ú. Hodslavice.

1.4. Seznam vstupních podkladů

- Územní plán obce Hodslavice, 09/2021
- Urbanistická studie Hodslavice, podzim 2021, Objektor Architekti s.r.o.
- Dendrologický průzkum, Lukáš Oliva, březen 2022
- Polohopis, výškopis a výkres inženýrských sítí, poskytnuté obcí leden 2022
- Krajinářská studie, okolí Hodslavic, 2010
- Obhlídka lokality a fotodokumentace, podzim 2021
- Projekt úprav koryta říčky Zrzávky
- Historické plány - stabilní katastr
- Metodický návod pro pořízení a zpracování Územní studie veřejných prostor, ISBN 978-80-7538-201-6, MMR ČR, 2018

Výřez z výkresu územního plánu s vyznačením územní studie.
Hranice řešeného území rozšířená na žádost zpracovatele - žlutá tečkovaná čára.

Vyznačení řešeného území v katastru nemovitostí.

2. STÁVAJÍCÍ STAV A PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

2.1. Obec Hodslavice a širší vztahy

Hodslavice se rozkládají v mírné kotlině podél potoka Zrzávky v severojižním směru u západních výběžků Moravskoslezských Beskyd a tvoří nejižnější část okresu Nový Jičín. Obec leží na silničním tahu silnice I/57 mezi Novým Jičínem a Valašským Meziříčím.

Jsou známé především jako rodná obec historika, politika a spisovatele Františka Palackého. Rodný dům se sochou Františka Palackého stojící ve středu obce jsou kulturní památkou. K nejstarším kulturním památkám kraje patří dřevěný kostelík svatého Ondřeje z roku 1551. Dějiny tohoto kostela jsou obrazem náboženských zvratů v kraji. Nedaleko rodného domku Františka Palackého se nachází evangelický kostel, který byl dostavěn v roce 1819. V roce 1906 byl vybudován v novorománském slohu zděný katolický kostel Božského srdce Páně.

V centru obce se nachází další kulturní památky - Stará evangelická škola, Fojtova stodola, areál bývalého Fojtství (Staré Fojtství) a Fojtova studna. Významnou kulturní památkou je Pilečkův dům, stojící hned vedle rodného domu Františka Palackého. Mezi kulturní památky patří také větrný mlýn holandského typu z roku 1864, který stojí na jednom ze severozápadních kopců nad obcí.

Obec má dodnes bohatý společenský a kulturní život, do kterého se občané i místní spolky velmi aktivně zapojují a přináší do něj neustále nové nápady. Každoročně jsou pořádány tradiční akce, mezi které patří Turistický pochod Palackého stezka, Den obce, Pálení čarodějnic, Stavění máje, Den matek, volejbalové, fotbalové a tenisové turnaje, Hodslavské vodohraní, setkání jubilantů, rozsvěcování stroměčku, silvestrovský běh a mnohé další. Hodslavice mají i kvalitní sportovní zázemí, řadu hřišť, tenisové kurty.

V roce 2014 byla zbudována cyklostezka Koleje, v místě po bývalé železniční trati. V zimě tato stezka slouží také běžkařům. K rekreaci slouží v obci také vysázené aleje vedoucí do sousedních vesnic. Okolí vybízí k mnoha vycházkám, například k nádrži Kacabaja, do lesa Čtenice ke studánkám železité a sratné vody, tzv. Tropickým údolím k přehradě Čerták nebo po značených turistických cestách přes Trojačku (715 m) po hřebenu hor trasou tradičního jarního pochodu Palackého stezky na Velký Javorník (918 m).

2.2. Struktura zástavby řešeného území

Stěžejním urbanistickým prvkem řešeného území je silnice a koryto říčky, které zároveň tvoří nejnižše položený prvek území. Od říčky a silnice stoupá svah severozápadním a jihovýchodním směrem. Území centra obce je tvořeno převážně zástavbou solitérních domů. Stavby rodinného bydlení jsou začleněny do bloků soukromých zahrad, zatímco veřejné stavby stojí povětšinou volně ve veřejném prostranství. Centrum obce je tvořeno významnými stavbami (hospodou Na Fojtství, kostelem sv. Ondřeje, obecním úřadem a rodným domem Františka Palackého), které obklopují centrální prostranství - Plac.

Severní polovina řešeného území má převážně charakter rodinných domů se zahradami, je zde však ve velké míře patrný zahuštěný historický urbanismus obce.

Na západní straně území zástavba přechází do volné krajiny, jejíž charakter v prostoru za kostelem sv. Ondřeje zasahuje do řešeného území. Součástí prostoru je i památkově chráněná stodola.

Jižně od centrálního prostranství jsou patrné výrazné urbanistické zásahy z dob socialismu. Během šedesátých a sedmdesátých let minulého století demolována část původních domků a statků. Na jejich místě byla vystavěna budova nákupního střediska (Jednota), která v sobě integrovala provoz potravin, cukrárny, řeznictví, obuvi atd. Nyní je budova z větší části nevyužitá, pouze v přízemí funguje prodejna potravin. Naproti přes cestu se nachází bývalá budova kina, v současné době bez

využití. V jižním cípu řešeného území se nachází významná stavba společenského domu.

Za budovou Jednoty se rozléhá asfaltová plocha, sloužící v současnosti jako provizorní stanoviště autobusů veřejné dopravy a jako zásobování Jednoty. Dále začíná zástavba rodinných domů již novodobého charakteru, s velkými zahradami.

Východní části řešeného území dominuje výrazná stavba kostela božského srdce Páně se hřbitovem. V jeho předprostoru směrem k centru obce se nachází Obecní dům s přilehlým sadem ve vlastnictví katolické farnosti.

2.3. Významné urbanistické osy

Osa komunikace I/57 je primární urbanistickou osou.

Pohled na věž katolického kostela při příjezdu z východu.

Průhled na průčelí kostela a příjezdová cesta.

Pohled při příjezdu po silnici I/57 ze severu. Nároží je zde slabě definované.

Průhledy na významné budovy z centrálního prostranství.

Osa záhumenní komunikace.

2.4. Prostupnost územím

Významná pěší trasa vedoucí paralelně s říčkou Zrzávkou na východním břehu je v řešeném území narušena na dvou místech.

První narušení je mezi dvojicí domů na parcelách č. 150 a 153 jižně od Jednoty, kde je zabrán obecní pozemek pro účely soukromých zahrad.

Druhé narušení se nachází v místě centrálního placu, kde pozemek 7/1 sahá až ke korytu říčky. Obnovení pěšího propojení v těchto místech by výrazně přispělo ke zlepšení prostupnosti obce v severojižním směru. Zároveň je v současnosti od veřejného prostoru placu odříznut objekt s hospodou U Hubů.

Dalším potenciálem k vytvoření pěšího propojení je při severozápadní straně hřbitova. Hřbitov společně s pozemkem katolické fary tvoří velký neprostupný blok, který by mohl být rozdělen propojením podél severozápadní zdi hřbitova.

Propojení z centrálního placu na západ směrem do krajiny je narušeno bariérou plotu ohraničujícího prostor kolem kostela sv. Ondřeje. Toto propojení je vhodné obnovit. Plot dnes není uzavřen kolem stavby a neplní žádnou funkci.

2.5. Dopravní řešení

Pátečním prvkem silniční dopravy je silnice I/57 protínající řešené území v severojižním směru. Silnice slouží lokální dopravě obyvatel, ale i tranzitní dálkové dopravě, což je zdrojem výrazných negativních vlivů na život v obci, zejména co se týče hluku, zplodin a snížené bezpečnosti pohybu pěších. Na silnici navazují lokální zklidněné ulice. V severní části se na silnici I/57 napojuje silnice 483 směrem na Mořkov. Komunikace I/57 je velmi frekventovaná s tranzitní nákladní dopravou. Tento stav by se měl do budoucna zlepšit po vybudování tzv. Palačovské spojky. Komunikace se vyznačuje předimenzovaným, pro intravilán obce nevhodným profilem. Stávající řešení nadřazuje silniční provoz pěšímu, v centru obce by tomu však mělo být opačně. Obecně platí, že komunikaci lze v mnoha místech zúžit až na 7m, což by mělo přirozený vliv na zpomalení dopravy. Původně asfaltové plochy tak lze využít například pro výsadbu stromořadí, rozšíření ploch pro chodce apod.

Parkování je zajištěno množstvím rozlehlých asfaltových ploch, které poskytují dostatek parkovacích míst, pro charakter obce jsou však takto velké asfaltové plochy nevhodné.

Veřejná autobusová doprava propojuje obec s městy a obcemi v regionu. Přímé autobusové spojení funguje mj. do Nového Jičína, Ostravy, Zlína, Valašského Meziříčí, Luhačovic a Vsetína. V rámci řešeného území se nachází zastávka u hospody U Fojtství v centru obce. Další zastávka je na silnici 483.

Cyklistická doprava není v řešeném území podpořena zvláštní infrastrukturou v podobě cyklostezek, pohyb na kole po centru obce je však relativně snadný a bezpečný, díky síti vedlejších zklidněných ulic. V blízké budoucnosti je plánována cyklostezka směrem na Mořkov. V obci dále funguje cyklostezka ve stopě bývalé železniční trati.

Pěší doprava po silnici I/57 je možná díky chodníkům, z důvodu velkého provozu je však komfort pěších na velmi nízké úrovni. Pěší pohyb po málo frekventovaných vedlejších ulicích je možný a bezpečný i s absencí chodníků.

2.6. Vegetační struktura

Topografie řešeného území je definována korytem říčky Zrzávky, od které na oba směry stoupá svah. Koryto říčky bylo v minulosti uměle narovnáno v rámci regulačních opatření, zmizela tak druhová pestrost v návazaných mokřadních biotopech a schopnost zadržení vody v místě, čímž se ztratila přirozená protipovodňová funkce koryta.

Říčka je na mnoha místech lemována travnatými plochami doplněnými o výsadbu nepůvodních dřevin. Koryto říčky leží přibližně 3 metry níže vůči okolnímu terénu a je lemováno převážně kamennými opěrnými stěnami.

V intravilánu obce řešení vegetace nevykazuje známky výraznějšího koncepčního řešení. Centrálnímu prostranství dominuje letitá solitérní lípa, okolní prostranství je doplněno o nevhodné úpravy zeleně na návsí (nepůvodní druhy dřevin a výsadbu v betonových květináčích), které vykazují historickou snahu přiblížit se charakteru města. To se projevuje nepromyšlenou kompozicí s cizím sortimentem dřevin, jako jsou tůje, cypřišky, jalovce a drobnou výsadbou letniček v betonových květináčích.

V zatrávněném prostoru okolo rodného domu Palackého a obecního úřadu roste několik hodnotných solitérních stromů. U hřbitovní zdi se nachází nekoncepční výsadba dřevin nízkého vzrůstu z důvodu nadzemního el. vedení. Nekoncepční řešení technické infrastruktury je na mnoha místech příčinou absence vzrostlé zeleně.

Do řešeného území zasahuje na západní straně prostranství navazující na krajinný charakter přilehlých luk a pastvin.

Zejména v předprostorech významnějších budov se objevují improvizované drobné zahradnické úpravy, které však celkově působí rozpačitě, vegetace je vysazená nahodile, bez funkční kompozice, charakter vegetace nenavazuje na specifický charakter a měřítko okolního prostoru ani navazující krajiny.

Předprostory soukromých pozemků jsou v mnoha místech lemovány zatrávněnými pásy. Jelikož jde již o obecní pozemky, připadá nákladná údržba na obec.

Na pozemcích rodinných domů je výsadba smíšeného charakteru v podobě ovocných, listnatých i jehličnatých stromů. Místy se vyskytuje řadová výsadba tují tvořící cílenou vizuální bariéru na

hraně soukromých pozemků. Výsadba jehličnatých stromů je z historického hlediska nepůvodní a často vytváří celoroční nežádoucí vizuální bariéru.

Mezi hřbitovem a obecním domem leží ovocný sad náležící katolické farnosti.

V roce 2010 byla zpracována krajinářská studie, ta se však týká krajiny Hodslavic a prostor územní studie neřeší.

2.7. Technická infrastruktura

Hlavní kanalizační řád a vodovod je veden převážně přes obecní pozemky a existující silniční komunikace.

Elektrické vedení je vedeno nadzemní i podzemní formou.

V obci je zaveden plyn.

Dále se v obci vyskytuje síť informačního vedení.

Z hlediska množství inženýrských sítí je komplikovaná zejména lokalita U obchodu Hruška.

2.8. Významné stavby a objekty

Památkově chráněné stavby a objekty

- Rodný dům a socha Františka Palackého kulturní památka rejst. č. ÚSKP 11801/8-1589 národní kulturní památka rejst. č. ÚSKP 155 Volně stojící, zděný, omítaný, přízemní dům z konce 18. století. V roce 1798 se zde narodil významný český historik František Palacký. V blízkosti domu stojí bronzová socha F. Palackého, dílo sochaře Vladimíra Navrátila z roku 1968.

- Kostel sv. Ondřeje kulturní památka rejst. č. ÚSKP 21592/8-1588 Dřevěný roubený jednolodní kostel z poč. 80. l. 15. st. stojící v centru obce. Gotická architektura s polygonálně uzavřeným presbytářem později doplněna přístavky sakristie, kaple s oratoří v patře a vnějším ochozem obíhajícím loď. Okolo kostela se nachází hřbitov, již bez náhrobků.

- Staré fojtství kulturní památka rejst. č. ÚSKP 46635/8-1592 Zděný samostatně stojící barokní dům obdélného půdorysu, završený zvalbenou střechou. Objekt postavený patrně na konci 18. století, byl rozsáhle rekonstruován v 90. letech 20. století. V zahradě domu se nachází kamenná studna.

- Fojtova studna kulturní památka rejst. č. ÚSKP 46635/8-1592 Torzo studny s kamennou nadzemní obezdívkou.

- Fojtova stodola

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 31393/8-1591

Dřevěná roubená stodola s polygonálním závěrem na severní straně, stojící v centru obce poblíž fojtvství. Stavba pochází pravděpodobně z počátku 19. století.

- Pilečkův dům

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 35512/8-1595

Zděný volně stojící přízemní dům z roku 1838 zastřešený sedlovou zvalbenou střechou. Klasicistní venkovská architektura s dochovanou štukovou výzdobou uličního štítu. V domě bydlela rodina evangelického faráře J. Pílečky.

- Evangelický kostel

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 36581/8-1590

Zděný podélný jednolodní kostel s představenou hranolovou věží na průčelí a odsazeným polygonálně uzavřeným presbytářem. Klasicistní sakrální architektura tolerančního typu postavená v l. 1812 - 1819. V l. 1851-1852 přistavěna věž. Kostel prošel v nedávné době rekonstrukcí interiéru a v projektové fázi je rekonstrukce fasády a předprostoru.

- Evangelická škola

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 31295/8-1594

Zděný samostatně stojící přízemní klasicistní dům s polovalbovou střechou, situovaný poblíž evangelického kostela. Objekt byl postaven v roce 1846 jako evangelická škola, která zde byla umístěna do roku 1919.

V současnosti zde funguje společenské zázemí evangelického sboru.

- Kostel božského srdce Páně

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 50052/8-3991

Novorománská, secesí ovlivněná sakrální architektura z let 1905 - 1906, postavená na půdorysu řeckého kříže. Autorem projektu arch. E. Sochor. Kostel je výraznou urbanistickou dominantou.

Další významné stavby a objekty

- Hostinec Na Fojtství

Hostinec je významným společenským ohniskem obce. Vysoký potenciál spočívá v jeho poloze u centrálního placu. Historicky tvořila hmota tvar písmene L, křídlo směrem ke kostelu sv. Ondřeje však bylo ubouráno.

- Hrob rodiny Palackých

Polohu hřbitova kolem kostela sv. Ondřeje dnes připomíná poslední zachovaný hrob rodiny Palackých.

- Obecní úřad

Solitérní budova obecního úřadu pohledově ovládá prostor Placu. Původně měšťanská škola s citlivě ztvárněnou štukově zdobenou fasádou byla v nedávné minulosti necitlivým způsobem rekonstruována. Její kapacita není zcela vyčerpána. V rámci úvah urbanistické studie probíhala diskuse, zda by bylo možné na místo společenské místnosti v parteru vytvořit kavárnu s prosklením ke kostelu sv. Ondřeje.

- Křížek

Kamenný křížek před kostelem sv. Ondřeje.

- Památník obětem válek

Památník s velkou kamennou dlážděnou plochou je spíše městského charakteru, do prostředí obce nevhodný. Do budoucna lze uvažovat o úpravě plochy památníku při zachování sochařského díla.

- Obecní dům

Budova obecního domu obsahuje základní služby jako lékařské ordinace, kadeřnictví apod. Stejně jako obecní úřad byl předmětem necitlivé rekonstrukce fasády.

- Společenský dům

Historicky hodnotná stavba souběžná s vozovkou spolu s historickou, dnes zbouranou budovou Orlovny, tvořila kompaktní střed obce. V době zpracovávání územní studie probíhá příprava projektu na rekonstrukci fasády.

- Budova pošty

Historicky hodnotná stavba souběžná s vozovkou byla dříve sídlem obecního úřadu. V současnosti je parter užíván jako pošta. V místě historického vstupu je technické zázemí sítí. Ve vyšších patrech se nachází obytné jednotky.

- Jednota

Budova Jednoty je největší připomínkou socialistického způsobu plánování v obci. Dříve nabízela cukrárnu, obuv, holičství, řeznictví a potraviny. Nejedná se o typovou jednotu jak je běžné v bezprostředním okolí, ale o návrh projekčního týmu.

Dnes dům slouží jako centrála se sklady společnosti COOP s prodejnou. Objekt je cca z 1/2 prázdný a do budoucna by měl být předmětem zpracování architektonické studie společně se svým okolím.

- Bývalé kino

Budova bývalého kina, v nedávné době legendární disko bar, je dnes využíván jako skladový / výrobní prostor cca z 1/3 své kapacity.

Stavby s aktivním parterem

V řešeném území se nachází řada budov s aktivním parterem mající pozitivní vliv na přilehlý veřejný prostor. Kromě vstupů do budov veřejné vybavenosti jsou to zejména obchodní a restaurační provozy: předprostor samoobsluhy Hruška a protější obchod, restaurace U Hubů a Na Fojtství, samoobsluha v budově Jednoty, obchodní plochy naproti kulturnímu domu. Stávající aktivní parter je třeba posilovat vhodnou kultivací přilehlých prostor. Cílem územní studie je těmto stavbám maximálně pomoci zatraktivnit jejich parter tak, aby se staly vyhledávanými nejen obyvateli obce, ale i atraktivním místem všech turistů

2.9. Turismus

Z hlediska turismu má výrazný potenciál historie obce jako rodného místa Františka Palackého. V jeho rodném domě se v současnosti nachází muzeum. Jedinečná pozice v podhůří Beskyd je vyhledávaným výchozím místem k výletům do krajiny. Tyto skutečnosti nabízí potenciál rozvoje cestovního ruchu v obci (např. rozvoj ubytovací a gastro infrastruktury).

2.10. Analýza jednotlivých lokalit

Níže definované pracovní názvosloví lokalit je využito ve výkresové části i pro návrhovou část.

A. Plac

Střed řešeného území je zároveň centrem obce Hodslavice. Prostranství, pracovně nazvané Plac, je ze západní strany omezeno hospodou Na Fojtství, kostelem sv. Ondřeje, obecním úřadem a rodným domem Františka Palackého. Jihovýchodní strana je tvořena frekventovanou silniční komunikací I/57, korytem říčky Zrzávky a domy s hospodou u Hubů. Ztvárnění tohoto nejvýznamnějšího hodslavského veřejného prostranství je výsledkem stavebních úprav ze sedmdesátých let 20.století. Vydlážděná plocha se sochou Františka Palackého a vzrostlou lípou je na severozápadní straně omezena výraznou bariérou kamenné opěrné stěny, za kterou pokračuje travnaté prostranství tvořící předprostor výše zmíněným budovám.

Celkově se Plac nachází ve stavu před celkovou rekonstrukcí. V současnosti prostranství postrádá komunitní život, který by odpovídal významu tohoto prostoru. Je to zejména z důvodu absence živého parteru přilehlých budov a přítomnosti negativních vlivů komunikace I/57.

B. U Fojtství

Na Plac navazuje na jižní straně prostor U Fojtství. Prostranství je omezeno komunikací I/57, bývalým kinem a hospodou Na Fojtství. V současné době se zde nachází velká vyasfaltovaná plocha sloužící jako autobusová zastávka a točna autobusů nebo parkovací plocha pro osobní automobily. Velkou asfaltovou plochu by bylo vhodné rozčlenit dlažbou a vytvořit kultivovaný předprostor přilehlým stavbám. Zahrádka hospody Na Fojtství tvořená reklamním pivním stanem není dostatečně reprezentativní. U starého fojtvství se nachází nevhodně masivní betonové stěny a naddimenzovaný předprostor vstupu do bývalé budovy kina.

C. U obecního domu

Na východní straně od Placu, za silnicí a říčkou Zrzávkou se nachází prostranství pracovně nazvané U obecního domu. Z jihozápadu je toto území omezeno budovou Jednoty, ze severu říčkou Zrzávkou, z jihovýchodu hřbitovní zdí, ze severovýchodu pozemkem katolické fary. Před objektem

obecního domu obsahujícího základní služby (lékař, kadeřnictví apod.) se nachází rozlehlá vyasfaltovaná plocha sloužící v současnosti jako parkoviště. Tato plocha je příliš rozlehlá a v návrhu je třeba pracovat s jejím rozčleněním. Mezi obecním domem a budovou Jednoty je vyasfaltovaný plácek s nekultivovaným stanovištěm nádob na tříděný odpad. Za Obecním domem se nachází ovocný sad ve vlastnictví katolické církve.

Prostor dříve býval využívaný v rámci slavností např. dne obce, případně při stánkovém prodeji. Parkoviště bývá zaplněno jednorázově při mších, pohřbech, svatbách - návrhově není nutno vše přizpůsobovat extrémním variantám, které se dějí cca jednou do měsíce na dvě hodiny.

D. Jednota

Lokalita je definována bezprostředním okolím budovy Jednoty a jejího předprostoru směrem k říčce Zrzávce. Jednota se do předprostoru obrací naddimenzovanou strukturou rampy. Pro navržení řešení veřejných prostor v okolí jednoty je zapotřebí vstoupit do jednání se soukromým majitelem a navrhnout využití a rekonstrukci prostřednictvím samostatné architektonické studie.

E. Prostor za Jednotou

Neukončená struktura zástavby rodinnými domy nabízí možnost vytvoření stavebních parcel pro rodinné domy. V ploše stávajícího pozemku č. 141 je vytvoření stavebních parcel v souladu s územním plánem. Ostatní zástavba je podmíněná změnou.

Historicky je na toto území vypracována arch. studie přízemního domu pro seniory. Ten je pojat soliterně, nevytváří kompaktní komunikaci a do již komplikované situace nepřináší výraznou urbanistickou kvalitu.

F. Hřbitov

Rozsáhlý prostor hřbitova leží v jihovýchodní části řešeného území. Prostoru vymezenému hřbitovní zdí dominuje monumentální kostel Božského srdce Páně. Do areálu hřbitova lze vstoupit hlavní branou ze severozápadní strany. Vedlejší malá branka se nachází na opačné straně. Technický vjezd na jižním cípu vytváří potenciál nového vstupu na hřbitov v návaznosti na přilehlý plácek. Předprostor kulturní památky kostela je vydlážděn nevhodnou betonovou dlažbou. V prostoru před branou do hřbitova s kostelem Božského srdce Páně se asfaltová cesta rozšiřuje do nálevkovitého tvaru.

G. Silnice 483

Silnice vedoucí na Mořkov je ze severní strany lemována zástavbou rodinných domů se zahradami. Jižní strana je charakteristická rozšířeným prostorem mezi silnicí a hřbitovní zdí. Na silnici se nachází v každém směru autobusová zastávka bez zálivu. Je zde patrná potřeba zřízení chodníku k autobusové zastávce a zřízení přechodu pro chodce u mostu přes Zrzávku.

H. Plácek u hřiště.

Jižně od hřbitova se nachází Plácek u fotbalového hřiště. Prostor je z části nevyužívanou travnatou plochou, z částí slouží jako parkovací plocha pro návštěvníky hřiště. Nedefinovaná parkovací plocha může být v návrhu zkultivována. Zbytková obecní parcela není dostatečně velká pro výstavbu domu, ani se pro svou velikost nehodí k odkupu soukromou osobou.

I. U pošty

Prostranství “U pošty” zahrnuje předprostor pošty s přilehlým rozšířeným veřejným prostorem směrem k evangelickému kostelu. Předprostor vstupu do budovy pošty je nedostatečně kultivovaný, chybí bezbariérový vstup. Přilehlé parkovací plochy vytváří příliš velkou asfaltovou

plochu. Budova nemá funkční parter směrem do komunikace I/57, nachází se zde jednotka slaboproudé technické infrastruktury.

J. U obchodu Hruška.

Prostranství je vymezené budovou s obchodem Hruška na severní straně a nárožím na jižní straně. Z východu jej lemuje silnice I/57. Prostranství je v současnosti spíše naddimenzovanou křižovatkou. Je zde potenciál definovat předprostory domů s obchodním parterem a zároveň posílit urbanisticky významné nároží, které dnes působí nedostavěným dojmem.

K. U evangelického kostela

Pro předprostor Evangelického kostela je v současnosti zpracováván projekt opravy fasády a zkvalitnění povrchů v předprostoru. V nedávné době kostel prošel soudobou rekonstrukcí interiéru.

L. U společenského domu.

Společenský dům leží na jižním okraji řešeného území, mezi silnicí I/57 a říčkou Zrzávkou. Budova slouží pro besedy, plesy, dnes využívaná jako dočasná náhrada za tělocvičnu základní školy. Nachází se zde též klubovna sloužící charitě, salesiánskému hnutí mládeže nebo jako zkušebna kapel. Mezi domem a říčkou se nachází prostor se vzrostlými stromy mající potenciál komunitně využívaného prostoru.

M. Jižní cíp

V jižním cípu řešeného území se nachází dva řadové domy s obchodním parterem směrem do silnice I/57. Předprostor má potenciál rozšíření chodníku a úprav povrchů za účelem podpoření obchodních ploch. V souladu s územním plánem je možné podpořit uliční frontu dostavěním rohového domu. V prostoru by mohlo být vysazeno stromořadí, situace je však komplikovaná z hlediska polohy stávajících inženýrských sítí.

N. Za mostkem

Za mostkem v jižní části řešeného území se nachází místo křížení mnoha ulic a vjezdů na pozemky. Tématem ke zlepšení je zde regulace asfaltových ploch a pojetí povrchů vjezdů na pozemky.

O. Nábřeží u silnice

Mezi silnicí I/57 a říčkou Zrzávkou se táhne pruh zeleně. V případě zúžení profilu vozovky by zde bylo možné vysadit stromořadí, které může mít kromě estetického a mikroklimatického hlediska příznivý vliv na zpomalení dopravy.

↑ Historická fotografie hostince Na Fojtství, ještě s původním křídlem, které je dnes zbourané.
↓ Pohled na místo dnešní autobusové zastávky. Napravo jsou patrné vzrostlé stromy mezi silnicí Zrzávkou.
← Historická fotografie placu. Hrana zpevněné a travnaté plochy byla původně blíže k silnici než dnes, zhruba v úrovni solitérní lípy.

↑ Pohled na Hodslavice s evangelickým kostelem. 60. léta minulého století.
↓ Hospoda Na Fojtství.

A. PLAC

↑ ↑ Celkový pohled na Plac. V pozadí sv. Ondřej a
Obecní úřad.
↑ Socha Palackého s květinovým záhonem.

↑ ↑ Štít hospody Na Fojtství směrem do Placu. V
místě může vzniknout prodejní okénko.

↑ ↑ Předprostor Palackého rodného domu.
↑ Bariéra koryta Zrzávky a silnice I/57.

B. U FOJTSTVÍ

↑ ↑ Předprostor nevyužitého bývalého kina se zastávkou a točnou autobusu.
↑ Zahrádka hospody Na Fojtství.

C. U OBECNÍHO DOMU

↑ ↑ Stávající sad v majetku katolické farnosti.
↑ Rozlehlá asfaltová plocha před obecním domem.

↑ Nekultivované stanoviště nádob na tříděný
odpad.

D. JEDNOTA

↑ ↑ Budova jednoty. Pouze v přízemí funguje obchod s potravinami, jinak je budova nevyužitá.
↑ Předprostor Jednoty s rampou.

E. PROSTOR ZA JEDNOTOU

↑ ↑ Soukromý pozemek č. 141 vhodný k parcelaci pro výstavbu rodinných domů.
↑ Asfaltová plocha za Jednotou.

F. HŘBITOV

↑ ↑ Předprostor kostela s nevhodnou dlažbou pro kulturní památku.
↑ Předprostor brány s nevhodnou asfaltovou plochou.

G. SILNICE 483

↑ ↑ Silnice s autobusovou zastávkou. K zastávce nevede chodník.
↑ Příjezdu po silnici dominuje kostel.

H. PLÁCEK U HŘIŠTĚ

↑ Nekultivovaný prostor parkoviště na plácku u hřiště.

I. U POŠTY

↑↑ Nekultivovaný předprostor pošty. Vstup není bezbariérový.
↑ 150 let stará lípa.

J. U OBCHODU HRUŠKA

↑ Velká asfaltová plocha křižovatky u obchodu Hruška.

K. U EVANG. KOSTELA

↑ Okolí evangelického kostela.

L. U SPOL. DOMU

↑↑ Předprostor společenského domu.
↑ Prostor za společenským domem. Pohled přes Zrzávku.

M. JIŽNÍ CÍP

↑ Obchodní parter budov.

N. ZA MOSTKEM

↑↑ Bývalé propojení je narušeno soukromou zahradou.
↑ Pozemek v majetku obce využitý jako soukromá zahrada.

O. NÁBŘEŽÍ U SILNICE

↑↑ Zelený pás kolem Zrzávky. Zúžením silnice I/57 lze pruh rozšířit a vysadit stromořadí.
↑ Stávající autobusová zastávka ve směru na Nový Jičín.

3. POPIS A ZDŮVODNĚNÍ NÁVRHU

3.1. Etapa A

Etapa A je realizovatelná bez nutnosti změny územního plánu.

3.1.1. Hlavní principy návrhu

Zachování a podpoření hodnot v území

V centru obce se nachází řada stávajících významných budov, prostranství s aktivním parterem a důležitých urbanistických vazeb. Návrh nachází stávající hodnoty v území a vhodnými zásahy posiluje jejich potenciál.

Optimalizace rozlehlých asfaltových ploch

Stávající asfaltové plochy v centru obce s sebou nesou řadu nevýhod. Asfalt nepropouští dešťové vody, jakákoli úprava podzemních sítí s sebou nese nevzhledné záplatování, bezbřehá asfaltová prostranství nijak nepracují s významem přilehlých staveb, plochám chybí lidské měřítko, detail. Široká vozovka nabádá řidiče k rychlé jízdě, zatímco v centru obce je jeho povinností zpomalit. Stručně řečeno, rozlehlé asfaltové plochy předurčují veřejný prostor centra obce autům, nikoli chodcům.

Cílem územní studie není asfalt z centra obce odstranit. Vesnice není město, a tak všechny komunikace nemůžou ani nemají být vydlážděny. Asfalt je již součástí charakteru obce, je však třeba určit mu jeho místo. Většina současných ulic je tak ponechána v asfaltu, zatímco na důležitých veřejných prostranstvích dochází k jeho nahrazování dlažbou.

Hierarchizace řešení povrchů.

Územní studie řeší povrchy veřejných prostorů s ohledem na jejich důležitost. V předprostorech významných obecních staveb a kulturních památek jsou navrhovány ušlechtlejší materiály (např. kamenná dlažba). Ve veřejných prostorech nižšího významu, které je však vhodné opatřit dlažbou namísto stávajícího asfaltu, jsou navrženy méně ušlechtilé materiály (např. betonová dlažba). Tato hierarchizace umožní zacílit prostředky na úpravy veřejných prostor správným směrem. Územní studie dále popisuje plochy s polopropustným povrchem (např. zatravnovací dlažba, mlat, dřevo apod.)

Zlepšení prostupnosti územím

Návrh v několika místech vytváří (případně obnovuje původní) pěší propojení. Snadný a efektivní pohyb po území obce je důležitým aspektem života v obci. Podrobnější popis zásahů viz níže.

Návrh regulace nové zástavby

Územní studie stanovuje regulaci nové zástavby, tak aby nové stavby přispěly k posílení urbanistických kvalit centra obce. Navržená zástavba je rozdělena do dvou etap dle nutnosti změny územního plánu.

Koncepční práce se zelení

Územní studie se věnuje vytvoření ucelené koncepce zeleně v řešeném území.

Zklidnění dopravy

Stávající komunikace I/57 je významným zdrojem negativních vlivů silniční dopravy. Jedním z hlavních témat územní studie je zklidnění dopravy v centrální části obce.

3.1.2. Prostupnost územím

Obnova propojení u Jednoty

Mezi domy na parcelách č. 150 a 153 prochází pozemek ve vlastnictví obce, původně veřejně přístupná cesta. V současnosti je tento pozemek využíván soukromníkem a je tak přerušena důležitá severojižní pěší trasa vedoucí paralelně s komunikací I/57 napříč obcí, a místo je tak třeba obcházet. Pro zlepšení prostupnosti území je třeba pěší propojení obnovit.

Obnova propojení kolem kostela sv. Ondřeje

Bude vytvořeno propojení z Placu směrem k fojtově stodole a dále do krajiny. Vytvoření propojení obnáší vytvoření branky v plotě za kostelem sv. Ondřeje na parcele č. 457.

Vytvoření propojení při východní straně Placu

Soukromý pozemek č. 7/1 mezi domem na parcele č. 4 a říčkou Zrzávkou je vhodné začlenit do prostoru Placu. Umožní se tím pěší propojení podél východní hrany silnice I/57, které je v současnosti znemožněno oplocením soukromého pozemku. Zásah je podmíněn odkoupením části parcely č. 7/1 obcí.

Přemostění Zrzávky u hospody U Hubů.

Podél parcely č. 7/2 je navrženo plošné přemostění říčky. Tento zásah zahrne živý parter hospody do prostoru Placu. Přemostění Zrzávky v místě placu je možné pouze pod podmínkou souhlasu správce toku (Lesy ČR) a souhlasu Povodí Odry, s. p.

↑ Ve zpevněné ploše Placu jsou navrženy tři hlavní elementy: prostor okolo stávající sochy Palackého, mlatová plocha se stromy a zastávkou autobusu a stožár s navigačním systémem a osvětlením. Travnatou a zpevněnou část Placu dělí dřevěné pobytové schody. V místě hřbitova je navržena kamenná zídka připomínající polohu hřbitova. Na pravé straně je umístěna informační tabule.
← Stávající stav

Vytvoření propojení podél hřbitovní zdi

Vytvoření propojky mezi parcelou č. 12 a hřbitovní zdi rozdělí velký neprostupný blok tvořený hřbitovem a pozemkem fary. Vznikne propojení prostoru kolem obecního domu a silnice 483 s autobusovou zastávkou. Zásah je podmíněný odkoupením části parcely č. 12 obcí.

3.1.3. Koncepce zeleně

Historický vesnický charakter, na nějž studie navrhuje navázat, je spojený se vzrostlými listnatými stromy a specifickou sadovou výsadbou. Identita zeleně venkovských sídel je do značné míry určena tradičními historickými formami zeleně a ty zásadním způsobem určují dnešní obraz české vesnice. Při úpravách veřejných prostranství je tedy třeba ctít tradiční a místní druhy. Bez ohledu na respektování tradic a funkcí byly od 60. let 20. století po vsích v celé ČR vysazovány jehličnaté dřeviny. V řadě sídel dodnes setrvávají a jejich výměna za lépe se hodící druhy je pozvolná. Vysazováním exotických dřevin a různých kultivarů dřevin, které byly typické pro zámecké parky a zahrady, případně arboreta, ztrácí obec svůj venkovský charakter. Není proto žádoucí, aby se exoticky vyhlížející dřeviny rozšiřovaly dále do obce či krajiny.

V zastavěných územích obcí, podél komunikací a jiných veřejných prostorů a v jejich dohledné blízkosti je dobré vyvarovat se sloupovitě rostoucích druhů a kultivarů dřevin, zejména jehličnanů, minimalizovat dřeviny s výrazně barevnými listy či jehlicemi (jako např. pestrolisté kultivary javorů, svídy, vrby, jabloně), vyvarovat se dřevin s habitem (vzhledem) výrazně nápadným a pro okolí netypickým (převísle nebo bizarní formy dřevin) a omezit stálezelené dřeviny (jako např. pěnišníky, kaliny). Celkově se doporučuje jehličnany používat pouze omezeně a vhodně je kombinovat

↑ Historická fotografie Hodslavic
Historická podoba vegetace Hodslavic propisující se do pohledové siluety obce odpovídá klasické formě českých vesnic.

s opadavými listnatými dřevinami.

Dále ve vnitřním obrazu sídla hraje důležitou roli i květinová výzdoba, ať už se jedná o letničky či trvalky. Nemalá část toho, co dnes vnímáme jako estetické hodnoty, vznikala původně z užitných důvodů. Zároveň veškerá výstavba a výsadba vycházela z obecných estetických a myšlenkových principů doby (symetrie, tvarosloví, náboženský systém), které byly upraveny v místním, lidovém duchu. Právě proto mají tradiční venkovské výsadby kvalitu věcí obecně krásných a zároveň ctí specifický místní charakter a měřítko krajiny. Rovněž vegetační sortiment prošel dlouhým vývojem a je do jisté míry regionálně autentický. Volba stromů, keřů, ale i bylin by měla respektovat a volně interpretovat tradiční formy zeleně.

K dalším obecným zásadám zachování a rozvoje urbanistické struktury vesnice lze řadit:

- Ochranu a obnovu hodnotných přírodních prvků (výsadba vhodných dřevin – solitérní stromy, skupiny stromů, aleje, obnova koryta říčky, včetně jejích přirozených břehů).
- Péči o vysoké dřeviny v centru vesnice, které dotváří její siluetu.
- Podporu pěstování vysokokmených odrůd ovocných stromů, které se pozitivně projevují v obrazu vesnice.
- Respektování měřítka dřevin vůči prostoru. Tato zásada se také často porušuje tím, že se zasadí do malého prostoru velké stromy, ale i opačně, kdy se na vesnici použije kulovitá forma dřeviny malého měřítka v místech, kde by se vyjímal vzrostlý strom.
- Propojení vesnice s krajinou poľními cestami, provázání zeleně stromů ve vesnici s krajinnou zelení, což umožní přirozené propojení vesnice s krajinou z hlediska estetického i prostupnosti krajiny. Příkladem je použití stejných druhů dřevin v obci, které rostou v blízkém okolí, ve volné krajině (alespoň druhově), kvetoucí planě třešně nebo jabloně, kde dochází ke splnutí a sjednocení urbanizované i volné krajiny jako celku.
- Péči o vzhled předzahrádek.

Obec Hodslavice je historicky sídelní strukturou lineární lánová vesnice, kde rozvolněnější charakter zástavby dal vzniknout nepravidelné sestavě zeleně v podobě dílčích shluků, pohledově i výškově dominantních. Jednalo se často o dlouhověké jabloně, hrušně, třešně, ořešáky, lípy a další stromy stojící často osamoceně na návsi, u domu nebo stodol, ve dvorech, v poli u cest, kde připomínají zaniklou tradici a jejich původní funkci (například pyramidální stromy u stodol měly funkci bleskosvodu, stromy na návětrné straně stavení ho chránily před větrem, stromy zdůrazňovaly vlastnické tradice v polích a na loukách, lípy a ořešáky vysazované na návsi nebo u domu sloužily jako prevence před roznesením případného požáru do okolí díky svým lepkavým listům chytajícím jiskry, sociální a kulturní potřeby obyvatel se zase odrazily ve vytváření souměrných kompozic u staveb, případně stromy zdůrazňovaly významné stavby atd.).

Jako další je pro tento typ sídelního útvaru určující lineární prvek (v případě Hodslavic je to hlavní komunikace a koryto říčky), u tohoto typu se pak dominantně uplatňovala liniová zeleň v podobě stromořadí, alejí nebo keřových skupin.

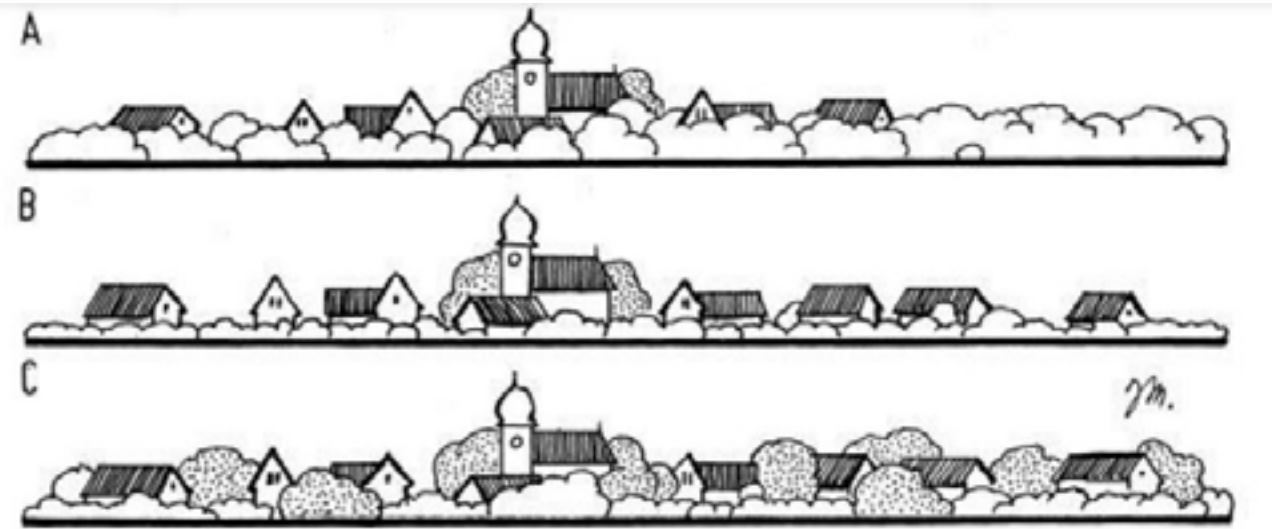
Navrhovaná koncepce vegetace obce Hodslavic navazuje na historický kontext s ohledem na

stávající potřeby vesnice. V prostoru obce pracuje s obnovou vysokého vegetačního patra kosterních dřevin ve formě solitérních či lokálních skupin, a to v podobě místních druhů zvolených tak, aby se díky vegetaci intravilánu obec více integrovala do okolní krajiny. Zároveň podporuje vegetační struktury stávající, jako je ovocný sad, a ty dále v novém funkčním kontextu rozvíjí. Keřové vegetační patro je navrženo k postupné obnově za místně příslušné druhy, které měřítkem i strukturou odpovídají charakteru obce. V nejnižším, bylinném patře studie navrhuje využít různých vegetačních prvků kvetoucích bylin místních druhů, typických pro vegetaci menších sídel. Všechna vegetační patra formovaná lokálně příslušnými druhy pak přenáší do veřejného prostoru proměnlivost a rozmanitost ročního cyklu, právě skrz rytmus jednotlivých ročních období prezentovaný vegetací, což je prvek pro prostředí obcí typický a žádaný.

A_ Vhodná a pro náš venkov typická střední výška tradičních ovocných výsadeb (vysokokmeny a polokmeny). Stavby a porosty dynamicky splývají, obec se doslova „utápí“ v bohaté zeleni.

B/ Snížení výšky porostu při soudobé tendenci pěstování nižších dřevin (intenzivní typy ovocných výsadeb a širší sortiment okrasných rostlin si vynucují méně vzrůstné rostliny). Původní dynamické prolnutí staveb a zeleně je tak silně narušeno.

C/ Kombinací nižších zahradních porostů s vysokými stromy situovanými na vybraných místech intravilánu může být na soudobé úrovni obdoba někdejší vyváženosti staveb a zeleně. Stará tradice může pokračovat v nových podmínkách.

↑ Zahrady mají významný vliv na celkovou siluetu obce. V posledních letech dochází k postupnému snižování jejich výškového uspořádání.

3.1.4. Dopravní řešení

Úkolem města a obce je vytvářet podmínky pro stavebníky tak, aby mohli tento systém odvodnění dodržovat. To znamená zohlednit nakládání s dešťovou vodou v strategických dokumentech obce, znát geologii a vsakovací poměry v obci a budovat dešťovou kanalizaci tam, kde nejsou vhodné podmínky pro vsakování.

Silniční doprava

Územní studie je navržena tak, aby bylo možné návrh schválit na stávající komunikaci první třídy s tím, že do budoucna po vybudování Palačovské spojky se s komunikací uvažuje k přesunu do třetí třídy. V každém případě je nutné počítat se zvýšenou frekvencí nákladní dopravy.

Původní záměr zpomalit dopravu v prostoru Placu na 30km/h byl po konzultaci s DOSS zhodnocen jako nereálný. Pro účel zpomalení dopravy je navržena změna povrchu v prostoru Placu a okolí - probarvený povrch Rocbinda. Profil komunikace bude zúžen na 7m, čímž dojde nejen k rozšíření ploch pro chodce. Užší vozovka má též pozitivní efekt na zpomalení jízdy.

Vzhledem k optimalizaci a finančním úsporám bude využito stávající konstrukce komunikace. Pro případnou rekonstrukci silnice bude potřeba v dalších fázích projektové dokumentace udělat sondy konstrukce podloží. Nový povrch rocbindy bude položen na vyfrézovanou konstrukci v tloušťce 100 mm. Profil vozovky bude začínat ve stávajících místech tj. hrany Placu tak, aby bylo využito stávající konstrukce a podloží vozovky. Od sedmi metrů dále bude povrch za obrubníkem řešený formou zeleného pásu jehož součástí bude stromořadí.

Součástí stromořadí bude autobusová zastávka směrem na Nový Jičín. Stromořadím vzniknou související požadavky na stálou zahradnickou údržbu. Založení stromořadí a jeho kořenový systém nesmí mít vliv na skladbu a budoucí narušování vozovky.

Vozovka bude v centrální části řešena bez vyvýšených obrubníků, tím bude zachováno původní odvodňovací řešení. Voda se bude zasakovat v navrhovaném zeleném pásu.

Rozdělením na jednotlivé funkční zóny se narovnájí majetkoprávní poměry - vozovka ŘSD / kraj – zelený pás obec, včetně korunní římsy opěrné stěny koryta Zrzávky – Vodní tok ve správě LESÚ ČR. V následujícím stupni projektové dokumentace by měl vzniknout záborový elaborát.

V následujících projektových fázích bude řešen varovný pás pro slabozraké a patníky spolu vytyčující profil vozovky. Svodidlové zábradlí bude nahrazeno patníky, díky rozšířenému zelenému pásu je možné zábradlí pojmout pouze jako bezpečnostní prvek vůči hraně zdi koryta.

Stávající přechod bude zachován přibližně ve stejné pozici.

Prostor mezi budovou bývalého Falkonu a budovou hostince Na Fojtství bude řešen jako parkovací prostor. Dvě stání budu vynechána pro vysazení stromu. Stání směrem k vozovce jsou od komunikace I57 odděleny chodníkovým tělesem. Parkovací stání je navrženo tak, aby byla ponechána funkce točny pro autobusy.

Poloměr v místě zatáčky bude navržen v minimální hodnotě 50 m tak, aby komunikace směrově navazovala na stávající polohu obrubníku v místě placu.

Rozhledové trojúhelníky budou navrženy podle ČSN 736102 na maximální povolenou rychlost 50 km/hod a vozidla skupiny 2.

↑ Veřejný prostor placu vytváří bezpečné místo při čekání na autobus.
→ Stávající stav

Parkování

Obecným principem úprav parkovacích ploch v území je rozčlenění stávajících asfaltových ploch polopropustnou dlažbou. Počty stání celkem: 123

(U spol. domu 6 ps; Jižní cíp 5 ps; Jednota 14 ps - arch. studie využití Jednoty může stanovit jinak; U Fojtství 15 ps; U obecního domu 38 ps; Za obecním úřadem 13 ps; U hřiště 16 ps; U pošty 11 ps; U obchodu Hruška 5 ps)

Autobusová doprava

Návrhem dojde k úpravám dvojice autobusových zastávek v centru. Zastávka ve směru na Valašské Meziříčí je přemístěna od Fojtství do prostoru Placu. Autobusová zastávka tak přináší místu novou energii, je dalším důvodem pobytu obyvatel ve veřejném prostoru Placu. Zastávka ve směru na Nový Jičín zůstává přibližně ve stejné poloze a je zakomponována do rozšířeného nábřeží se stromofadím u říčky Zrzávky. Autobusové zálivy budou řešeny v materiálovém provedení žulových kostek. Perón zastávek bude vyvýšený o 200 mm.

Cyklodoprava

Z hlediska cyklo dopravy nedojde v území k významným zásahům. Pohyb na kole po centru obce je snadný a bezpečný díky síti vedlejších zklidněných ulic. Je tak možné vyhnout se frekventované silnici I/57.

Pěší doprava

Cílem je maximálně podpořit pěší dopravu v centru obce zúžením profilu vozovky, kultivací povrchů a vytvářením nových propojení.

3.1.5. Technická infrastruktura

Návrh a jeho konflikty se stávající technickou infrastrukturou jsou patrné ze zvláštního výkresu. Obecně se návrh snaží konflikty s IS minimalizovat. Návrh počítá se změnou pozic veřejného osvětlení. Navrhované stromy jsou v grafické části rozděleny dle nutnosti realizovat přeložky IS. Pro vytvoření stavebních parcel v lokalitě za Jednotou bude nutná přeložka vedení plynu a nadzemního vedení NN. Obecně je doporučeno nadzemní vedení NN v centru obce přeložit pod zem.

3.1.6. Detailní popis navrhovaného řešení dle lokalit

A. Plac

Cílem návrhu je zrušit současné striktní oddělení dlážděné a zatravněné plochy opěrnou stěnou. Pod pojem Plac si představujeme nejen dlážděnou plochu okolo sochy Palackého, nýbrž celý prostor zahrnující významné obecní budovy na západní straně a silnici a frontu budov na východní straně. Záměrem je pojmout tento prostor jako celek a pracovat na propojení jeho jednotlivých částí. Z hlediska materiálového řešení povrchů je cílem opustit stávající estetiku 60.let a vtisknout

prostoru současný, civilní výraz odpovídající vesnickému charakteru obce. Principem ztvárnění povrchů je “koláž” jednotlivých materiálů a způsobu jejich skladby. Velké prostranství je tak pocitově rozčleněno a velká dlážděná plocha dostává lidské měřítko. Dělení ploch má svůj význam: zvýrazněna je tak například historická stopa návsi a hřbitova. Dlážděná část placu obsahuje tři hlavní elementy: Sochu Palackého, prostor v okolí lípy a stožár s navigačním systémem a osvětlením. Socha Palackého je ponechána na svém místě. Předmětem úpravy je okolí jejího soklu s květinovou výzdobou, jenž vnímáme v současnosti jako překonané. Květinový sokl vytvářející posvátný prostor okolo sochy Otce národa postavu nepřiměřeně mytizuje a vytváří doslovnou i mentální bariéru. Navrhujeme sochu více zapojit do prostoru zrušením květinového záhonu a přiblížit tím postavu Palackého občanům. Prostoru kolem sochy je vtisknut význam vytvořením čtvercové plochy z velkoformátových kamenných desek. Okolo vzrostlé lípy je navržena mlatová plocha oblého tvaru. Budou zde doplněny dva další stromy, čímž vznikne místo poskytující stín a vybízející k pobytu. Součástí prostoru je přístřešek sloužící účelům autobusové zastávky a drobný vodní prvek. Stožár s navigačním systémem a veřejným osvětlením je umístěn do severovýchodního rohu. Pod ním je v dlažbě navržen symbolický odkaz k dvaceti původním hodslavským usedlostem ve formě dvaceti velkoformátových kamenů v dlažbě. Dlážděná a zelená část placu jsou rozděleny dřevěnými pobytovými schody, které umožňují sezení a nevytváří velkou bariéru mezi dvěma částmi placu. Kolem kostela sv. Ondřeje ve stopě původního hřbitova je navržena trvalková zahrada. Kvůli pietě místa zde bude možný pohyb jen po pěšinách. V kontrastu k tomu předprostor úřadu je navržen jako travnatá plocha umožňující volný pohyb.

Travertinový sokl a plocha kolem stávajícího památníku válkám (dnes v havarijním stavu) budou odstraněny. Bronzová plastika bude umístěna na nový kamenný sokl, plocha kolem památníku je navržena z velkoformátových neopracovaných kamenů "šlapáků".

Při severovýchodní straně Placu je umístěna infotabule.

Plocha mezi sochou Palackého a zeleným ostrůvkem má spíše reprezentativní charakter, při konání akcí zde může být umístěno malé pódium. Mezi zeleným ostrůvkem a hospodou Na Fojtství vznikne intimnější prostor s možností vytvoření výdejního okénka hospody.

Obecný důraz je kladen na variabilitu využití prostoru, kvalitu prostředí a ztvárnění mobiliáře jako součásti architektury.

Důležitým aspektem je přesun autobusové zastávky, která bude dalším důvodem pobytu obyvatel v prostoru Placu.

B. U Fojtství

V místě současné asfaltové plochy mezi bývalým kinem a hospodou Na Fojtství je navržena kultivace parkovacích ploch (11 běžných stání + 3x delší stání). V rámci parkovacího ostrůvku budou vysazeny dva stromy, součástí plochy jsou trvalkové záhony. Zachována je možnost otočení

autobusu délky 12m. Trafika včetně přístřešku v předprostoru bývalého kina je navržena k demolici a na jejím místě vznikne reprezentativní předprostor s novým stromem (předpokládá se nalezení nového využití původního kina). V předprostoru hospody Na Fojtství je navržen soliterní strom.

C. U Obecního domu

V severní části prostranství u říčky Zrzávky (na parc. 9, 10/1) je navržena víceúčelová plocha využitelná ke konání trhů, umístění kolotoče v rámci dne obce apod. Prostor je zamýšleno doplnit novými stromy, které je třeba koordinovat v rámci stávajících sítí. Směrem k Zrzávce navrhuje vyvýšit ohradní stěnu koryta tak, aby její horní koruna vytvořila podélnou lavici. Část ohradní stěny bude přerušena a doplněna velkoformátovými pobytovými schody. Materiál před ohradní stěnou je navržen jako dřevěná paluba. Na protějším břehu Zrzávky se pak předpokládá vysazení keřů, které pohledově odcloní komunikaci.

V prostoru kolem Obecního domu je navrženo celkem 40 parkovacích stání. Část navržených stání zasahuje na soukromou parcelu č.10/2, která je však v současnosti nevyužitá. O záměru je třeba vstoupit do jednání s majitelem.

V předprostoru Obecního domu bude vydlážděna plocha podtrhující význam stavby.

Sad za Obecním domem by bylo krásné zpřístupnit veřejnosti a struktura ovocných stromů doplnit vhodnými druhy. O záměru je třeba vstoupit do jednání s majitelem pozemku 13/1. Stávající plot bude zrušen. Dřevěná bouda zasahující na pozemky 3/1 a 3/2 bude zrušena.

Mezi Obecním domem a Jednotou bude kultivován prostor současného stanoviště kontejnerů na tříděný odpad. Uprostřed prostranství je navržen soliterní dominantní strom.

D. Jednota

S ohledem na velký objem budovy a jejího vlivu na přilehlé veřejné prostory nelze v územní studii vytvořit návrh úprav veřejných prostor bez komplexní architektonické studie řešení budovy a jejího využití. Prostor Jednoty je v územní studii vymezen jako zvláštní transformační plocha.

E. Prostor za Jednotou

V prostoru za jednotou je navrženo doplnění zástavby hmotou domů, které jsou regulovány formou dodržení uliční čáry s rovnoběžnou osou hřebene. Vznikne tak nová hodslavská ulice. Ulici se stromořadím, parcelaci, zasilování a dvojici domů v místě stávající parcely č. 141 lze realizovat bez změny územního plánu. Zbylou zástavbu je možné realizovat až po změně ÚP (etapa B). Na stávajících parcelách 143 a 146 dojde k přeložkám sítí.

F. Hřbitov

V prostoru hřbitova je navržena výměna dlažby okolo kulturní památky kostela. Současná betonová zámková dlažba je vzhledem ke kulturní památce nevhodná. Za účelem uvolnění kapacity parkování před hřbitovem a lepšího zapojení prostoru hřbitova do urbanismu obce je navrženo zprůchodnění stávajícího technického vjezdu pro pěší. Návštěvníci mohou využívat parkoviště na plácku u hřiště.

G. Silnice 483

Podél jižní hrany silnice č.483 je navrženo doplnění chodníku k autobusové zastávce a nově navrženému propojení vedoucímu k bráně hřbitova. Navržena je dvojice přechodů pro chodce. Autobusové zastávky zůstávají bez změny pozice.

H. Plácek u hřiště.

V místě plácku u hřiště je navržena kultivace parkovacích ploch. Uprostřed plácku jsou navržena

↑ Dřevěné pobytové schody oproti stávajícímu řešení nevytváří bariéru, ale propojuje zpevněnou a zatravněnou plochu. Povrch z kamenných valounů odkazuje na historickou stopu Placu. Valouny jsou lokálně používaným materiálem (viz např. Štramberk, Příbor). Hospoda Na Fojtství může zřídit směrem do placu výdejní okénko a tím celý prostor oživit.
← Stávající stav

MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ PLACU - REFERENČNÍ PŘÍKLADY

↑ ↑ Hlavní materiál placu - Oblé dlažební kostky z lokálního kamene (viz Štramberk, Příbor)
↑ Dlažba v prostoru kolem sochy Palackého - hladká velkoformátová dlažba.

↑ ↑ Alternativní materiál Placu podél dřevěných schodů - kamenné valouny, štětová dlažba
↑ Mlatový ostrůvek se stromy v místě stávající lípy

↑ ↑ Dřevěné pobytové schody.
↑ Materiál přemostění Zrzávky - dřevěná pobytová paluba

↑ ↑ Materiál vozovky I/57 - probarvený beton
↑ Sloupky podél silnice.

↑ ↑ Předprostor úřadu a domu Palackého - pochozí travnatá plocha, vynechané vysoké ostrůvky
↑ Zahradní úprava v ploše hřbitova kolem sv. Ondřeje - trvalková zahrada s pěšinami

↑ ↑ Přístřešek autobusové zastávky - příklad subtilní architektury (Sanaa)
↑ Prostor kolem pomníku válek - kamenné šlapáky.

↑ ↑ Vodní prvek v rámci mlatového ostrůvku
↑ Kamenná zídka v místě hřbitova před sv. Ondřejem

↑ ↑ Graficky kvalitní ztvárnění infotabule.
↑ Navigační systém na stožáru osvětlení v rohu Placu.

↑ Stávající lípa je doplněna dvěma novými stromy. Pod stromy je navržen propustný mlatový povrch. Spolu s přístřeškem autobusové zastávky a vodním prvkem je tak vytvořen příjemný veřejný prostor. Vlevo na vizualizaci je navržené stromořadí se zastávkou v protějším směru.
→ Stávající stav

kolmá stání s vynechanými místy pro stromy. Boky parkovací plochy jsou určeny k vysazení trvalkového záhonu. Při jihovýchodní hraně plácku, vedle stávající trafostanice, jsou navržena dvě podélná stání a stanoviště kontejnerů, které bude řádným způsobem kultivováno (např. krycí konstrukcí).

Navržena je též kultivace stávajícího technického vjezdu do hřbitova a vytvoření vstupu pro pěší. Nový vstup na hřbitov navazuje na plácek a je tak vytvořena nová urbanistická vazba.

I. U pošty

Cílem návrhu je vytvoření reprezentativního předprostoru budovy pošty (dříve budova obecního úřadu se vstupem od silnice - nyní zazděno). Navržena je rampa pro bezbariérový přístup. Vedle budovy jsou vytvořena tři parkovací místa posunutím hrany plotu ke stávající boudě na pozemku budovy pošty - jedná se o zásah na částečně soukromou parcelu č. 463. Před budovou je navržen trvalkový záhon. Kolem stávajícího 150 letého stromu je vytvořena propustná zelená plocha. Na plácku severozápadně od pošty je navrženo 8-9 parkovacích stání. Do budoucna je doporučeno zadání architektonické studie řešení rekonstrukce fasádního pláště.

J. U obchodu Hruška.

Cílem návrhu v místě křižovatky u obchodu Hruška je redukovat rozsáhlou asfaltovou plochu a vytvořit hodnotný obecní veřejný prostor. V předprostoru přilehlých budov je navržena dlážděná plocha s pěti parkovacími stáními a novým stromem. Vytvoří se tak prostor podporující stávající obchodní parter přilehlých staveb. Zásobování obchodu Hruška je zachováno ve stejném místě, pouze se změnou povrchu. Polohu nového stromu je nutno ověřit přesným zaměřením inženýrských sítí.

Nově navržený přechod pro chodce usnadňuje pěší propojení mezi evangelickým kostelem a východní obytnou částí obce.

Po změně ÚP (etapa B) je možné dům na parcele č. 493 rekonstruovat a dostavět tak, aby vhodně definoval veřejný prostor a urbanisticky zpevnil důležité nároží. Nároží, které v současné době působí nedostavěným dojmem má velký potenciál z hlediska možnosti vzniku kvalitní soudobé architektury.

K. U evangelického kostela

Zkvalitnění předprostoru kostela je v době zpracovávání územní studie ve fázi získávání stavebního povolení. Před vstupem do kostela bude vytvořena čtvercová plocha v kamenné dlažbě.

L. U společenského domu.

Před vstupem do domu je navržen kultivovaný předprostor společně s revitalizací fasády objektu. (dokumentace pro provedení stavby jaro 2022). Z důvodu lepšího napojení prostoru na obec je navržena lávka přes Zrzávku.

M. Jižní cíp

V předprostoru obchodních ploch je navrženo rozšíření chodníku. Hypoteticky je zde prostor k vysazení stromů, z důvodu složité situace technické infrastruktury však tento záměr souvisí s vysokými náklady. Důležité je zachování parkovacího pruhu před obchody.

Zástavbu je v tomto místě vhodné doplnit rohovým domem na parcele 425/2, který urbanisticky zpevní uliční frontu stávajících řadových domů. Dle územního plánu je parcela v ploše OK - Plochy komerčních zařízení. Dodržení koeficientu zastavěnosti zadaného územním plánem (koef.: 0,5) může být podmíněno pozemkovými změnami.

N. Za mostkem

V prostoru za mostkem jsou navrženy drobné úpravy poměru asfaltových a travnatých ploch. Mezi přilehlou dvojicí domů na parcelách č. 150 a 153 je navržena obnova pěšího propojení směrem k Jednotě.

O. Nábřeží u silnice

Zúžením vozovky dojde k vytvoření zeleného pásu podél říčky Zrzávky, což poskytne dostatek prostoru k vysazení stromořadí. Součástí nábřeží bude záliv autobusové zastávky a pěší propojení podél říčky.

↑ Návrh - detail kolážovitě kompozice dlažby.

↑ Pohled na Plac shora.

OBECNÉ PRINCIPY V ÚZEMÍ - REFERENČNÍ PŘÍKLADY

↑ Příklad úprav veřejných prostor vyššího významu: ušlechtilé materiály

Příklad úprav veřejných prostor nižšího významu: levná varianta – betonová dlažba
↑↑ před
↑ po úpravě

↑↑ Lem vozovky z dlažební kostky zjemňuje celkový dojem.
↑↑ varianta beton
↑ Záliv autobusové zastávky v dlažbě

Polopropustné parkovací plochy
↑↑ varianta beton
↑ varianta kámen

↑ Smíšený trvalkový záhon - výhody: estetika, nenáročná údržba, funguje celoročně
Alternativa k travnatým plochám náročným na údržbu.

↑↑ Kamenný povrch opěrné zídky potoka
↑ Velkoplošné přemostění říčky v dřevěném povrchu. Příklad z Litomyšle.

↑ Příklad zdařilé, střízlivé rekonstrukce obecní stavby.

↑ Subtilní zábradlí.
↑ Subtilní lávka. Příklad z Litomyšle

3.1.7. Detailní řešení vegetační struktury

Řešení funkčně prostorového uspořádání zeleně ve struktuře sídla

Navržený systém pracuje s vytvářením nových či podporou stávajících komunikačních uzlů a jejich propojováním pomocí hlavních a vedlejších os. Uzly budou představovat atraktivní spádová místa sloužící k pobytu a rekreaci. V rámci systému existují i další plochy zeleně, které tento ucelený systém doplňují, funkčně a prostorově na něj navazují.

Kosterní síť dřevin

Nová výsadba je navržena s ohledem na stávající kosterní dřeviny. V případě dožití starších stromů je již založena paralelní struktura stromů nových, čímž je zachována kontinuita zelené infrastruktury. Kosterní dřeviny v obci by měly být domácího původu, převážně listnaté, a to z následujících důvodů:

- Každá domácí dřevina je zdrojem potravy a domovem pro mnoho užitečných živočichů. Tito živočichové tvoří přirozený řetězec a dochází tak k redukci škůdců, pomoci při opylení, přilákání ostatních živočichů aj. Domácí dřeviny spolu s živočichy jsou tedy významnými tvůrci ekologické stability v krajině.
- Domácí dřeviny jsou esteticky působivé, proměnlivé během celého roku, působí přirozeně a nepůsobí cize v naší krajině.
- Tvoří harmonii s okolní krajinou (krajina přirozeně prostupuje do intravilánu obce a naopak).
- Díky použití domácích dřevin se projevuje naše individualita dané oblasti, regionu i státu.

Prioritizace výsadby

Navrhované stromy jsou z hlediska priority rozděleny do dvou kategorií dle nutnosti přeložek technické infrastruktury. Realizovat přeložky podzemních sítí kvůli výsadbě je z hlediska možností obce málo reálné, přesto je taková výsadba ve studii zakreslena. V dlouhodobém horizontu může dojít ke změnám v technické infrastruktuře a tato studie může daným změnám sloužit jako podklad.

Významné solitérní dřeviny

Staré stromy je vhodné správnou péčí udržet co nejdéle na lokalitě. Po vyhodnocení provozní bezpečnosti dřeviny využít stabilizační zásahy – zdravotní, redukční a bezpečnostní řezy. Takto ošetřené dřeviny pravidelně kontrolovat a stabilizační zásahy případně opakovat (např. při postupné stabilizaci sekundární koruny).

- **Stávající stoletá lípa (*Tilia cordata*) na Place**

Nedostatky:

U stromu je navržen zdravotní řez a úprava podchodného profilu.

Zdravotní řez je zaměřen na řešení zdravotního stavu stromu. Odstraňují se především větve suché, vitálně oslabené, nevhodné z hlediska architektury koruny, křížící se, infikované či napadené škůdci, rizikové z hlediska provozní bezpečnosti, to vše při zachování charakteristického habitu daného taxonu. Zdravotní řez primárně řeší cíle řezu bezpečnostního a navíc dlouhodobě

zlepšuje biomechanickou vitalitu stromu, tj. ovlivňuje jeho provozní bezpečnost v budoucnosti. Zdravotní řez obecně nemění velikost a architekturu koruny stromu.

Strom je umístěn v rabatu s betonovou obrubou, vyvýšeném oproti ostatnímu terénu.

Navrhované řešení:

Venkovský charakter návsi se od typického městského prostoru liší dominancí nezpěvněných ploch, plochou trávníku, absencí obrubníků a preferencí původních vegetačních druhů.

V okolí stromu je navrženo odstranění stávajícího rabata s betonovou obrubou, které je vyměněno za vegetační rabato v podobě trávníku ukončené ve stejné nivelitě jako okolní zpevněná plocha (u stromu vznikne mírná terénní modelace). Dále je navrženo odstranění okolní dlažby a její výměna za vodopropustný povrch v podobě mlatové plochy, čímž dojde ke zlepšení půdních podmínek. Solitérní strom je v návrhu doplněn o výsadbu dvou nových stromů stejného druhu (*Tilia cordata*), čímž je v prostoru definována nová vegetační kompozice. Výsadba nových dřevin je navržena v dostatečném odstupu, aby se zamezilo konkurenčnímu boji a nové stromy tak mohly v budoucnu stávající soliteru nahradit, čímž dojde k přirozené obměně kosterní sítě dřevin.

↑ V prostoru mezi Fojtstvem a bývalým kinem Falcon je navržena kultivace parkovacích ploch. Jako materiál je navržena levnější betonová dlažba. Napravo navržené stromořadí se zastávkou autobusu.
← Stávající stav

- **Stávající vzrostlé lípy před Palackého domem**

Navrhované řešení:

Stávající dvojice stromů je v návrhu doplněna o výsadbu dvou nových stromů stejného druhu (*Tilia cordata*). Výsadba nových dřevin je navržena v dostatečném odstupu, aby se zamezilo konkurenčnímu boji a nové stromy tak mohly v budoucnu stávající dvojici lip nahradit, čímž dojde k přirozené obměně kosterní sítě dřevin.

- **Nový solitérní strom před hostincem Na Fojtství**

Nedostatky:

Stávající zpevněná plocha v podobě asfaltu neumožňuje vsakování srážek. Místo působí prázdným dojmem s ohledem na výrazně otevřený prostor a jeho neadekvátní měřítko k charakteru venkovského sídla.

Navrhované řešení:

Stávající nepropustný povrch je navržen k náhradě za částečně propustnou dlažbu. Dále je prostor doplněn o vysoký strom umístěný v propustném vegetačním rabatu s dostatečným prokořenitelným prostorem, který se stane dominantou celého místa, kterému tak dodá novou identitu. Konkrétní typ stromu bude vybrán s vazbou na okolní vegetaci.

Nová vegetační kompozice, která je tvořena stromem a vegetačním rabatem je navržena ve vztahu k přilehlým budovám, pomáhá zmenšit měřítko stávajícího prostoru a posiluje jeho estetickou stránku.

- **Nový solitérní strom mezi Jednotou a Obecním domem**

Nedostatky:

Prostor mezi Obecním domem a Jednotou je jedním z hlavních, důležitých uzlů komunikační sítě obce, který je v současném stavu pojednán v podobě rozlehlé nepropustné zpevněné plochy lokálně doplněné o nekoncepční rozložení nepůvodních dřevin menšího i většího vzrůstu. Stávající zpevněná plocha v podobě asfaltu neumožňuje vsakování srážek.

Navrhované řešení:

Stávající nepropustný povrch je navržen k částečné výměně za dlažbu s liniovou výsadbou nových stromů navazujících na nově založený rastr stromů v severní části. Težiště prostoru je nově

↑ Stoletá lípa na Place ve zpevněném rabatu s betonovou obrubou.

↑ Vzrostlé Lípy před Palackého domem/ nekoncepční výsadba mladých stromků ve zpevněné ploše dlažby.

doplněno o vysoký strom ve vegetačním rabatu, který se stává dominantou místa a prostor nově definuje.

- **Nový solitérní strom na křižovatce u obchodu Hruška**

Navrhované řešení:

V předprostoru budovy je na křižení cest navržen nový dominantní strom v odpovídajícím propustném vegetačním rabatu, který bude stávající velké měřítko prostoru zmenší a celý prostor pomůže nově definovat. Konkrétní typ stromu bude vybrán s vazbou na okolní vegetaci. Je třeba ověřit přesnou pozici inženýrských sítí, na základě stávající technické mapy obce se však výsadba jeví jako proveditelná bez nutnosti přeložek.

- **Nová skupina stromů v prostoru hřbitova**

Nedostatky:

Prostor hřbitova je definován dominantní budovou kostela, která svým měřítkem poněkud vybočuje z charakteru okolní zástavby a krajiny. Samotná plocha hřbitova je rozlehlá bez jakékoli vyšší vegetace dodávající prostoru stín, ale i malebnost pro české hřbitovy příznačnou. Plocha hřbitova je definována výraznou cihlovou zdí, celý prostor tak působí poněkud svévolně, bez větší integrace na kontext okolí.

Navrhované řešení:

Na ploše hřbitova před kostelem je navržena dvojice vysokých, dlouhověkkých stromů, které svou

↑ Stávající prostor před hostincem Staré Fojtství/
↓ Stávající prostor mezi Jednotou a Obecním domem.

pravidelnou kompozicí akcentují jak samotnou budovu, tak vstup do prostoru hřbitova. Díky svému měřítku dokáží vysokou budovu kostela do zástavby obce lépe integrovat a propojit místo s okolní krajinou. Stromy zároveň dodají místu stín a dají vzniknout příjemným odpočinkovým plochám (s lavičkami, posezením...). Historicky byly typickými dřevinami hřbitovů lípa, dub, buk a to v rámci křesťanské/slovanské symboliky především pro svoji dlouhověkost.

Stromořadí

- **Nové stromořadí podél silnice I/57**

Stromořadí podél silnice má kromě estetické funkce a kladného vlivu na životní prostředí pozitivní vliv na zpomalení provozu. Z těchto důvodů je navržen princip výsadby stromů podél silnice, který má pokračovat i za hranicemi řešeného území. Střídání úseků stromořadí a úseků bez stromů vytváří rytmizaci a princip scénografického otevírání a uzavírání průhledů.

Nejsouvislejším úsekem je stromořadí navržené od Placu v jižním směru podél říčky Zrzávky. Po zúžení profilu silnice I/57 vznikne mezi říčkou a silnicí pruh zeleně o šířce přibližně 5m, čímž se vytvoří dostatečný životní prostor pro stromořadí.

Konkrétní typ stromu bude volen s ohledem na přirozeně rostoucí druhy v blízkém okolí, čímž se nová vegetační struktura pohledově s okolní krajinou propojí. Studie předpokládá stromy středního růstu s vysoko nasazenou korunou. U všech stromů je nutné zajistit dostatečné prostorové nároky jak na šířku koruny tak na prokořenitelný prostor.

- **Stromořadí v nové ulici za Jednotou**

Navrhované řešení:

Nově navržená ulice s novou zástavbou rodinnými domy bude vybavena stromořadím. Stávající nově vysazené dřeviny svým měřítkem neodpovídají prostoru (nízko nasazená koruna), díky nedostatečné povýsadbové péči došlo již u některých jedinců k úhynu. Místo nabízí dostatečný prostor pro výsadbu adekvátně velkých druhů, druhově je doporučeno v tomto místě navázat na stávající vysoké ovocné stromy v okolí.

Stávající dřeviny lze po definování jejich taxonomických parametrů a zdravotního stavu doporučit k využití na jiném místě v rámci předkládané koncepce.

- **Stromořadí/keřové patro podél hřbitovní zdi/podél silnice 483**

Nedostatky:

V místě podél hřbitovní zdi se v současnosti nachází stromořadí stromů nízkého vzrůstu. Vysazené dřeviny neodpovídají měřítku prostoru ani svým habitem (tvarem) ani velikostí a tvarem/výškou nasazení koruny, jedná se o krátkověké dřeviny s nízkou perspektivou na stanovišti. Vegetační pokryv je řešen v podobě trávníku, který obci zakládá nároky na častou údržbu, přestože prostor nefunguje jako pobytový. Plocha kolem hřbitovní zdi není nijak scelená. Trávníkový pás podél silnice 483 nepřináší pobytovou, užitnou ani estetickou funkci, pouze je nákladný na péči díky časté seči ve svahu.

Navrhované řešení:

Vzhledem k dostatečnému prostoru vně hřbitovní zdi po celém jejím obvodu studie navrhuje výsadbu výraznější vegetace v podobě kombinace vyšších a nižších keřových skupin přirozeně rostoucí vegetace, které prostor hřbitova pomohou lépe integrovat do okolní krajiny.

V případě přeložení nadzemního/podzemního vedení je doporučena výsadba plnohodnotných dřevin.

- **Rastr stromů před Obecním domem**

Navrhované řešení:

Rastr stromů navržený před Obecním domem kopíruje orientaci vrstevnic a vizuálně dělí rozsáhlou plochu parkoviště na menší úseky. V místě jsou navrženy ovocné neplodící dřeviny středního vzrůstu s podchozí výškou koruny, které dodají místu odpovídající měřítko k jeho navrhované funkci. Charakterem tak vegetace naváže na stávající rastr sadu za Obecním domem. Současná vegetace v podobě nižších keřových skupin cizího původu je navržena k odstranění.

Významné plochy zeleně

- **Sad (parc. 13/2, 2)**

Plocha sadu za Obecním domem je navržena k odkoupení od katolické farnosti. Bude zrušeno oplocení a sad bude poskytnut k využití veřejností. Struktura sadu bude doplněna ovocnými stromy, které budou vybrány s ohledem na stávající vegetaci.

Stávající stromy jsou navrženy k opravnému a zmlazujícímu řezu.

- **Prostranství za Fojtstvím (parc. 449)**

Plocha je místem, kde krajinný charakter okolí Hodslavic zasahuje do centra obce. Plocha má charakter louky se skupinami vzrostlých stromů a nemá být oplocena. Návrh plochu definuje jako trvalou květnatou louku s odpovídajícím způsobem managementu údržby.

- **Hřbitov kolem sv. Ondřeje (parc. 457)/ Plocha před obecním úřadem (parc. 455)**

Prostor již nepoužívaného hřbitova kolem sv. Ondřeje bude nově definován spolu s plochou před Obecním úřadem. Prostor je provázaný s Placem a vytváří pohledové zakončení otevřeného prostoru. Konkrétní zvolené vegetační řešení by mělo oba předprostory vůči sobě vymezit. V místě je navržena pobytová funkce v podobě trávníkové plochy a zároveň by zvolená vegetace měla plnit charakter pohledové reprezentativní zeleně, odpovídající významu přilehlých budov. U tak významného místa by prospěla střídmapá výsadba květinové zeleně, která by prostor návsi dotvářela. Zeleň by se díky např. letničkám mohla stát každoročně barevně proměnlivá. Vhodnými rostlinami by byly kvetoucí cibuloviny, letničky, trvalky s doplňkem keřů typu růže, zimostráž apod.

Vegetační řešení plochy hřbitova bude navrženo v kontrastu k ploše před obecním úřadem. Na hřbitově bujnější, spíše nepochozí vegetace s pěšinami, před obecním úřadem pochozí pobytová plocha.

Doporučený sortiment dřevin/roslin pro použití v intravilánu obce

Sortiment rostlin vhodných do okrajových částí zastavěného území a volné krajiny stojí především na použití domácích dřevin a jejich kultivarů, které by ovšem neměly být příliš odlišné od původního druhu (zejména pak pestrolisté, stříhanolisté a bizarní formy). Samozřejmostí jsou ovocné stromy a keře, které vždy doprovázely lidská obydlí a rostliny nepůvodní, avšak typické pro venkovská sídla. Rozhodně nelze doporučit použití cizokrajných jehličnanů, zejména z čeledi cypřišovitě (zeravy, cypřišky) a nepůvodní jalovce.

Pro stříhané živé ploty lze doporučit habr, javor babyku, buk. Pro volně rostoucí živé ploty jsou vhodné domácí keře v kombinaci s keři ovocnými, případně keři, které jsou typické pro venkovská sídla (viz seznam níže).

↑ Poloha hřbitova je zdůrazněna novou kamennou hřbitovní zdí. Součástí stěny bude grafický nosič s informací o historii místa.

↑ Historická poloha hřbitova je v návrhu připomenuta kamennou zdí a dlažbou.

↑ Prostranství mezi hospodou Na Fojtství a bývalým kinem Falcon. Prostor zahrádky hostince fojtství by měl definovat nový, solitérní strom.

↑ Výsadba ovocných stromů v ulici za Jednotou, foto r. 2018.
← Výsadba okrasných stromů podél hřbitovní zdi, foto r. 2018. V rámci stanovištních podmínek se jedná o neperspektivní jedince.
↓ Stávající stav ovocného sadu za Obecním domem.

LISTNATÉ STROMY DOMÁCÍ

- Acer campestre, A. platanoides, A. pseudoplatanus – kultivary dle půdních podmínek
- Aesculus hippocastanum (zdomácnělý)
- Betula pendula
- Carpinus betulus
- Prunus avium + kultivar „Plena“
- Pyrus pyraeaster
- Ovocné stromy (švestky, třešně, jabloně, hrušně, ořešáky)
- Quercus robur, Q. petraea – kultivary dle půdních podmínek
- Sorbus aucuparia, S. torminalis, S. aria – kultivary dle půdních podmínek
- Tilia sp. – kultivary dle prostorových podmínek
- Ulmus laevis, U. carpinifolia
- Populus tremula
- Fagus sylvatica – kultivary dle prostorových podmínek

POLOKEŘE A POPÍNAVÉ ROSTLINY

- Clematis sp. + kultivary
- Hedera helix
- Lonicera sp.
- Parthenocissus sp.
- Vinca minor

LISTNATÉ KEŘE DOMÁCÍ

- Cornus mas
- Cornus sanguinea
- Corylus avellana
- Crataegus laevigata a C.monogyna + kultivary „Paul“ „Scarlet“, „Roseo Plena“, „Plena“
- Ligustrum vulgare
- Lonicera xylosteum
- Euonymus europaeus
- Prunus spinosa (dle původnosti vhodný, ale zplaňuje, a proto není běžně vysazován)
- Prunus fruticosa
- Rosa canina, R.pimpinellifolia
- Rhamnus catharticus
- Salix caprea, S. aurita, Salix purpurea
- Viburnum opulus + kultivar „Roseum“, Viburnum lantana

TRVALKY, LÉČIVÉ A AROMATICKÉ ROSTLINY

Obecně lze z trvalek používat druhy vhodné na dané stanoviště (stínomilné, vlhkomilné, suchomilné) a také ty, které mají přirozený vzhled (nešlechtěné na velikost květu, či plnokvětost). Nevhodné jsou cizokrajné traviny (panašované či pestrolisté). Druhy trvalek, které se snadno šíří svými semeny, nebo výběžky do okolí, by se neměly využívat na plochách s přechodem do krajiny.

↑ Dřeviny vhodné pro výsadby v katastru obce Hodslavice (zohledňující přírodní podmínky): Pozn.: uvedeny i příklady jejich vhodných kultivarů (výčet není kompletní a třeba zohlednit lokalitu u konkrétních výsadeb – půdní podmínky, vláhové poměry atd.)

Obecná doporučení práce s vegetací

- Výsadbu stromů provádět s ohledem na jejich prostorové nároky a proměnlivost v čase, vysazovat stromy dosahující v dospělosti adekvátní velikosti vzhledem k okolnímu prostoru a stromy s vysoce nasazenou korunou. Listnaté stromy mají oproti jehličnatým a stálezeleným zpravidla rozmanitější dynamiku rozvoje a vizuálního působení během roku. Tato skutečnost by měla být vždy zohledněna.
- V projektové dokumentaci zakreslovat velikosti prokořenitelných systémů nově vysazovaných stromů a jejich korun v cílovém stavu vzrostlého stromu. Stávající stromy zakreslovat v jejich skutečných rozměrech.
- Nad prokořenitelným systémem stromů neumísťovat parkovací a kontejnerová stání. Vyvarovat se kolizi s inženýrskými sítěmi.
- Při tvorbě ploch zeleně využívat již existující stromy. Vylepšovat podmínky růstu stávajících stromů, rozšiřovat nepevněný a nepojižděný prostor nad jejich kořenovým systémem.
- Zeleň není určena k maskování nevzhledných míst nebo zbytkových ploch. Taková místa nemají být v kompaktním veřejném prostoru vůbec vytvářena.

Kácení/odstranění dřevin a keřových skupin

Nevhodné a nepůvodní dřeviny jako jehličnany nebo řady tují a další kompozičně nevhodné dřeviny je třeba regulovat a z prostoru obce by měly být postupně odstraněny.

• Předprostor Obecního úřadu

Studie navrhuje výraznější zásah v předprostoru budovy Obecního úřadu, kde se v současnosti vyskytuje nekonceptní výsadba nepůvodních dřevin nízkého vzrůstu. Stávající výsadba prostor tříští, nedotváří reprezentační funkci budovy a charakterem neodpovídá prostředí vesnického sídla. Plocha bude následně nahrazena odpovídající vegetací. Jehličnany se nehodí do venkovského prostoru a působí cizí a rušivě.

• Plac

Nová výsadba v zeleném pásu mezi vozovkou a prostorem Placu je navržena ke zrušení ve prospěch koncepčního umístění autobusové zastávky. Stávající dřeviny i trvalky lze po jejich definování využít na jiném místě v rámci předkládané koncepce.

V prostoru je dále navrženo odstranění nízkých stromků vysazených přímo v dlažbě, jejichž umístění je nekonceptní a perspektiva na stanovišti nízká vzhledem k omezenému prokořenitelnému prostoru.

• Prostor před Obecním domem

Skupina nižších dřevin v rabatu s betonovou obrubou před Obecním domem je navržena k odstranění a nahrazení novou výsadbou, která bude odpovídat koncepci navrženého prostoru. Jde zejména o nevhodnost výsadby, která se nachází na ostrůvku. Zvláště problematické jsou poléhavé jalovce a jehličnaté dřeviny spolu s deformováním jejich přirozeného růstu.

3.1.7.1. Modrozelená infrastruktura a práce s dešťovými vodami

Hospodaření s dešťovou vodou (HDV) představuje nový systém odvodnění urbanizovaných území, jehož hlavním smyslem je zvýšit ochranu obyvatel žijících ve městech a obcích před povodněmi.

Základním principem koncepce přírodně blízkého hospodaření s dešťovými vodami v urbanizovaném povodí je v maximální možné míře napodobit přirozené odtokové charakteristiky lokality před urbanizací. Základem HDV (hospodaření s dešťovými vodami) je tzv. decentralizovaný způsob odvodnění, jehož podstatou je řešit srážkovou vodu tam, kde spadne, a vracet ji do přirozeného koloběhu vody.

Kanalizováním vody vytváříme rozsáhlé oblasti, z nichž vodu odvádíme, a tak je vysušujeme. Voda tak postrádá důležitou funkci stabilizátoru počasí (zdravá, zavodněná krajina má časté a málo vydatné srážky), místo toho voda v krajině začíná být citelně vidět, což se projevuje dlouhými obdobími sucha a následnými přívalovými dešti. Vysušená půda zároveň ztrácí schopnost vodu pojmout a zadržet, dešťová voda tak po ztvrdlé a vysušené půdě nakonec odtéká do kanalizace. Smyslem nového způsobu odvodnění urbanizovaných území je eliminovat prudký odtok z lokality tak, aby odvodnění staveb bylo bezpečné a nedocházelo k zaplavování obce a aby se voda pokud možno dostala zpět do malého vodního koloběhu, nikoli do řeky či jiného vodního toku.

V nejužším slova smyslu jsou přírodně blízká opatření taková, která podporují výpar, vsakování a pomalý odtok do lokálního koloběhu vody (obnova malého vodního cyklu). V širším slova smyslu sem patří i zařízení, která alespoň určitým způsobem přispívají k zachování přirozeného koloběhu vody a k ochraně vodních toků, např. akumulací a užíváním dešťové vody nebo zdržením a pomalým škrcením odtokem do stokové sítě.

Celá problematika hospodaření s dešťovou vodou je podrobně řešena v normě TNV 75 9011 (březen 2013), která popisuje pravidla pro jednotlivé objekty i celé koncepce, a to pro všechna prostředí, ve kterých mají systémy HDV fungovat.

↑ Výsadba u hlavní komunikace.

↑ Keřové rabato před Obecním domem.

HLAVNÍ PŘÍNOSY HDV:	OBECNÉ ZÁSADY NÁVRHU:
- Snížení objemu a maxima povrchového odtoku (protipovodňové opatření). - Zlepšení kvality odtékajících srážkových vod a ochrana vodních toků. - Obnova zásob podzemních vod cíleným vsakováním srážkových vod. - Zlepšení mikroklimatu prostřednictvím výparu (z vegetace, vodní hladiny). - Snížení spotřeby pitné vody při využívání srážkových vod k provozu nemovitostí. - Tvorba atraktivních veřejných míst.	Změna, kterou HDV přináší, je doplnění konvenčního odvodnění o decentrální retenční objekty. Projektanti staveb a každého zpevněného povrchu tak musí zvolit zcela nový přístup k zadání, než tomu bylo doposud zvykem. Vodohospodáři by pokud možno měli být přizváni v rámci projektové přípravy již v počátečních fázích zpracování návrhů. - Umísťovat trasy podzemních sítí tak, aby zbytečně nesnižovaly využitelnost prostoru na povrchu. Umísťovat trasy podzemních sítí primárně mimo zelené pásy a zelené plochy, umožnit tak výsadbu stromů a realizaci HDV. - V maximální možné míře sdružovat podzemní vedení technických sítí. Využívat sdružování vedení v multikanálech a kolektorech. - Při rekonstrukcích a opravách inženýrských sítí přistupovat šetrně ke stávajícím stromům a jejich kořenové zóně.

3.1.7.2. Adaptační opatření pro obec Hodslavice

Návrh adaptačních opatření pro jednotlivé klíčové oblasti vznikl na základě koncepčního přístupu nové územní studie. Výsledkem je souhrnný návrh opatření, která lze považovat pro adaptaci obce za prioritní. Před konkrétním návrhem jednotlivých opatření je nutné zpracovat Studii odtokových poměrů zahrnující jak hydrogeologické a morfologické podmínky řešeného území, tak i analýzu stávajících toků a vodních ploch.

Seznam navržených opatření:

- 01 Revitalizace povodí říčky Zrzávky.

Revitalizace povodí s preferencí komplexního přístupu k obnově přírodě blízkého stavu a vytváření nejen prvků ekologické stability v krajině doplněného vytvářením prostoru pro retenci vody a nadlepení průtoků povrchových vod.

- 02 Zvýšení vsakovacích ploch v intravilánu - vodopropustné povrchy

Aplikace technologií propustných povrchů na zpevněných plochách v zastavěném území, vytílování a realizace opatření na nových i rekonstruovaných plochách.

- 03 Zvýšení vsakovacích ploch v intravilánu - terénní úpravy pro vsak a retenci vody.

Aplikace konkrétních opatření pro vsak a retenci vody kromě propustných ploch, tedy dalších opatření k hospodaření s dešťovou vodou, terénních úprav, průlehlů, rýh a teras pro zadržení vody v širším území obce.

- 04 Akumulace dešťových vod.

Svedení dešťové vody ze střech okolních budov, kterou lze použít pro zálivku vegetačních

ploch v suchém období.

- 05 Tvorba vegetačních ploch.

Navržení vhodných vegetačních ploch s vysokou propustností, schopností retence a estetickým efektem odpovídající kontextu obce.

Opatření jsou detailně popsána v následujících kapitolách:

01 Revitalizace povodí říčky Zrzávky

Koryto říčky Zrzávky v Hodslavicích má v současnosti typickou podobu hlubokého zpevněného koryta. Územní studie navrhuje stávající rovný tok meandrovat, rozvolnit břehy přírodě blízkým způsobem a koryto potoka lokálně rozšířit v návaznosti na pobytová místa. I ve velmi sevřených podmínkách, kde koryto prochází mezi zástavbou v obdélníkovém profilu, vymezeném zdmi, existují prostředky, jak vodnímu toku zachovat nebo vrátit charakter živé osy města či obce.

Prostor kolem říčky v centru obce místy umožňuje, aby bylo koryto rozvolněno a tvarováno do přírodě blízké podoby se střídáním proudných a klidných úseků a v místech rozšíření doplněno bočními tůňemi. Taková úprava koryta zvýší kapacitu velkých průtoků a chrání Hodslavice i obce situované po proudu říčky Zrzávky před rychlými povodněmi.

V části před obecním domem bude koryto oproti stávajícímu stavu rozšířeno a doplněno o vegetační litorální okraj. V návazném úseku před jednotou se pak díky možnostem tohoto prostoru může koryto výrazně rozšířit, stávající zeď by mohla být odstraněna a nahrazena pozvolným svahem definovaným kameny pokládanými na sucho na štět, doplněným o vegetaci. Místo by mohlo volně navázat na další vegetační úpravy předprostoru Jednoty, přímo se nabízí vytvořit zde pobytová místa spojená s vodou, zelení a stínem.

Další možné rozšíření koryta lze definovat v JZ části na parcele č. 157.

02 Zvýšení vsakovacích ploch v intravilánu - vodopropustné povrchy

Primární funkcí opatření v této kategorii je vsak, který je podmíněn podložím s vhodnými vsakovacími parametry. Konstruktivní řešení těchto prvků umožňuje přijímat povrchový odtok z nepropustných nebo málo propustných ploch, tuto vodu zadržet a postupně vsáknout do podloží.

Propustné a polopropustné povrchy:

Jedná se o různé technologie umožňující vsakování dešťových vod přes svou strukturu do podloží. Zamezí se tak odtoku těchto vod do kanalizace a následně do čistírky odpadních vod (ČOV). Voda, která prosákne strukturou, je pak postupována dále do podloží, kde se přidává k přirozené podzemní vodě a pozitivně ovlivňuje její hladinu. Při pozvolném vsaku do podloží dochází k přirozenému zvlhčení půdy a následný odpar, který je díky vsaku srážek možný, přirozeně zvlhčuje okolní prostředí.

Další výhodou tohoto řešení jsou snížené nároky na dimenzování kanalizační infrastruktury díky sníženému přísunu vody do kanalizační sítě. Vodopropustné povrchy je dále vhodné použít v kombinaci se stromovými výsadbami v místech zpevněných povrchů. Zde běžné povrchy komunikací neumožňují vsak, což výrazně snižuje spotřebu vody pro zavlažování.

PRVKY MOŽNÝCH ŘEŠENÍ PŘI REVITALIZACÍCH INTRAVILÁNOVÝCH KORYT POTOKŮ A ŘEK:	
- Nahrazení nedostatečně členěného dna koryta kamenitým dnem (podle podmínek kameny jednotlivé volně uložené, zapuštěné do zemitého dna nebo zapuštěné do zemitého lože, záhozy z lomového kamene, velmi drsné kamenné rovnaniny nebo dnové dlažby). - Architektonicky hodnotnější provedení silně sklonitých břehů, břehových zdí a protipovodňových stěn (podle podmínek konstrukce z gabionů, rovnaniny z kyklopského zdiva, kamenné zdivo, opevnění, vzhledné a hydraulicky vhodné vlnění břehových zdí a ochranných stěn a jiné). - Vlození členité kynety pro běžné průtoky do dna koryta (kyneta může být vymezena třeba kameny větších průměrů, zapuštěnými do zemitého dna).	- Osazení litorálního pásma odpovídající vegetací (kvalitativně hodnotnější úprava veřejného prostoru v sekundárním efektu podporuje místní biodiverzitu a má vliv na ochlazování okolního prostředí) - V méně stísněných podmínkách, kde je k tomu prostor, sklápění zemních břehů koryta do mírnějších a poněkud proměnlivých sklonů, různě tvarovaná rozrůznující vybraní apod. - Výstavba prvků přibližujících vodní tok lidem, jako jsou přístupy k vodě, plošiny nízko nad hladinou, různé konstruovaná posezení, rekonstrukce starých brodů...
	
↑ Revitalizace náhonu v Chrudimi. Úspěšné propojení ekologicko-estetických funkcí revitalizací v městském prostředí = zpřístupnění vodních prvků pro obyvatele.	↑ Revitalizace koryta v obci Bad Staffelstein vytváří průtočnou kapacitu potřebnou pro ochranu okolní zástavby před povodněmi, přitom je přírodě blízkého charakteru, dokonce s výsadbami stromů.

Přínosy vodopropustných povrchů:

- Zvýšení vzdušné vlhkosti prostředí díky možnému odparu.
- Zvlhčování půdy.
- Přirozené čištění vody.
- Podpora přirozeného vodního cyklu.
- Podpora doplňování spodních vod.
- Zmenšení náporu odtékající vody snižuje nároky na dimenzování jímání do kanalizace.
- Snížení nákladů na odvod dešťových vod (stočné).
- Snížení spotřeby vody pro zavlažování.
- Snížení nákladů na posypový materiál v zimě díky rychlejšímu odtávání sněhu.
- Možnost regenerace vodopropustných povrchů.

Územní studie navrhuje práci s následujícími materiály:

Mlatový povrch - „trsátko“ na Placu, pěšiny apod.

Mlat je při správném provedení propustným povrchem, který je odolný vůči běžné zátěži až 7,5 tuny. Mlatové cesty jsou tvořené dvěma či třemi vrstvami z přírodního a nebo umělého kameniva a hlinitopísčité půdy bez přidaného pojiva. Při správném provedení je každá z vrstev realizována zvlášť, postupně a musí být mechanicky ztuhněna, díky čemuž je soudržná, kompaktní a dostatečně únosná. U každé vrstvy se pak technika hutnění liší, aby mohla být zachována vodopropustnost a zároveň pevnost povrchu.

Betonová vsakovací dlažba - Prostranství mezi hospodou Na Fojtství a bývalým kinem Falcon/ úpravy veřejných prostor nižšího významu

Propustné dlažby se využívají především v méně exponovaných místech nebo na parkovištích. U těchto typů povrchů je vždy nutné věnovat velkou pozornost návrhu podkladních vrstev, aby se dlažba nezajezdila a netvořila nerovný povrch a také aby byla co nejdéle funkční z hlediska odvádění srážkových vod.

Dešťová voda se vsakuje buď přes spáry nebo přes spáry a přímo skrz kámen s otevřenými póry, který současně působí jako zásobník a posiluje tak efekt odpařování. V případě použití zatravnovacích dlažeb v místech, kde je údržba těchto povrchů minimální, se doporučuje spáry vyplňovat štěrkem. Pro použití zatravnovací dlažby s vegetací ve spárách platí přímá úměra. Čím delší dobu bude sloužit k odstavení automobilu, tím hůře v ní poroste tráva, resp. tím větší úsilí by muselo být vynaloženo, aby v ní tráva rostla. Rozhodující je dostatečná zálaha a intenzita provozu.

Dlažba se širokou spárou je obvykle vybavena distančními nálišky, nebo je tvarově přizpůsobena, aby byly mezi dlaždicemi zajištěny potřebné mezery. V nabízeném sortimentu jsou takové systémy dlažby označovány přídomky ekologické, eko, retenční, drenážní, „Save“ apod.

Nemalou roli hrají také náklady na údržbu komunikačních ploch v zimě. Voda z tajícího sněhu je odváděna, tedy nenamrzá a nedochází tak ke vzniku ledových ploch, které je potřeba solit. U drenážních ploch se uvádí až o 70 % nižší potřeba použití posypových materiálů. Zároveň se díky

rychlejšímu odvedení vody z povrchu eliminuje poškození mrazem.

Při řešení s drenážní spárou je nutné zamezit finálnímu zasypání prosívkou s fr. 0, spára by tak ztratila svou zasakovací schopnost.

Drenážní asfalt - nová vrstva stávající zužované vozovky

Typ asfaltu doplněný o pryžový granulát, který je v ideálním případě produktem recyklace (odpadní guma). Následně vzniklá vyšší mezerovitost materiálu má mimo samotnou vsakovací schopnost několik dalších pozitivních vlastností, jako jsou snížená hlučnost při pojezdu automobilů, dobré protismykové vlastnosti, částečné pohlcení okolního hluku a odstranění vodní clony za automobily za deště. Tyto vlastnosti dokazují dlouhodobé používání tohoto materiálu v zahraničí, například ve Švédsku.

Zároveň se jedná o velmi ekologický materiál vyrobený recyklací ojetých pneumatik, které se v současnosti v České republice ve většině případů používají pouze jako přídatné palivo. Po zpracování je ale možné je přetvořit v materiálovou surovinu k další produkci.

Žulová dlažba s propustnou spárou - prostor Placu/ úpravy veřejných prostor vyššího významu: ušlechtilé materiály

Pokládku žulové dlažby je doporučeno provést s propustnou (drenážní) spárovací hmotou. Spáry je nutno vytvořit během pokládky rozvolněním kladení nebo s pomocí distančních podložek. Vzniklé spáry jsou prosypány vhodnou frakcí štěrku. Její volba závisí na velikosti spáry. Kvůli nedostatečné propustnosti nejsou vhodné nejmenší (nulové) frakce. Propustná spára umožní drenážní funkci celé plochy, díky čemuž dochází k menšímu zatížení systému kanalizace a čistírny odpadních vod.

V rámci obce je vhodné zajistit metodickou příručku pro odvodňování, která bude k dispozici provozovatelům, stavebníkům, projektantům i zástupcům obce a která bude obsahovat možnosti a doporučení konkrétních způsobů řešení odvodnění v návaznosti na ÚPS a její přílohy včetně informací o provozu, kontrole a údržbě jednotlivých objektů hospodaření s dešťovou vodou.

03 Zvýšení vsakovacích ploch v intravilánu - terénní úpravy pro vsak a retenci vody.

Zasakování vody do vegetačního souvrství

Realizačně nejméně náročnými technologiemi MZI (modrozelené infrastruktury) jsou vegetační úpravy, které zároveň pomáhají vytvořit praktické a příjemné prostředí veřejného prostoru. Takovými řešeními jsou terénní infiltrační plochy jako dešťové záhony, zasakovací pásy či vsakovací průlehy.

Přínosy infiltračních ploch:

- Retence srážkové vody a regulace odtoku (infiltrační plochy mohou v závislosti na okolnostech zachycovat a akumulovat až 98,8 % množství srážek – tím zároveň přispívají k regulaci povrchového odtoku a zmenšení problémů lokálních záplav).
- Zvyšování kvality vody (infiltrační plochy filtrují některé polutanty např. suspendované částice, těžké kovy, nitráty, fosfáty, herbicidy).
- Regulace teploty a mikroklimatu (snížování teploty prostředí výparem vody vegetací; snížování efektu tepelného ostrova).

↑ Mlatový povrch - referenční obrázek
↓ Drenážní asfalt - souvrství

↑ Betonová dlažba - štěrkem vysypané spáry
↓ Kamenná dlažba s drenážní spárou

- Protierozní funkce.
- Protihluková funkce (vegetace na infiltračních plochách přispívá ke snižování hlukového znečištění).
- Produkce biomasy, s čímž souvisí i ukládání uhlíku.
- Zmenšení objemů srážkových vod odváděných do čistíren odpadních vod a tím ke snížení spotřeby energie (úspory energie snížením objemu vod v čistírnách odpadních vod).
- Infiltrační plochy pokryté vegetací také poskytují stanoviště pro různé druhy živočichů a rostlin a tím podporují městskou biodiverzitu.

Svejly - doprovodná liniová vegetace kolem cest/odvodnění větších zpevněných ploch

Svejly nebo také vsakovací průlehy či zasakovací pásy jsou rýhy s mírným sklonem proti okolnímu svahu, ve kterých se povrchově stékající voda zpomaluje, zadržuje a pomalu vsakuje. Zadržaná voda zároveň umožní následný výpar a ovlivnění lokálního mikroklimatu. Prvek může být kombinován s výsadbou vyšší vegetace, jejíž kořenový systém zároveň slouží jako filtr.

Zásadními environmentálními přínosy jsou retence dešťové vody a její přirozená filtrace, umožnění evapotranspirace, tedy podpoření malého vodního cyklu, což přináší aktivní ochlazování povrchů a obecně prostředí. Funkční vegetace zvyšuje biodiverzitu, je schopná vázat CO₂, snižovat prašnost městského prostředí a částečně pohlcovat hluk.

Plochami vhodnými pro realizaci svejlů v Hodslavicích jsou liniové vegetační pásy podél komunikace, vegetační plochy nových parkovišť a jako odvodnění větších ploch s nepropustným povrchem.

Dešťový záhon - doprovodná liniová vegetace kolem cest/odvodnění větších zpevněných ploch

Dešťový záhon je přírodní nebo uměle vytvořená terénní prohlubeň, do které jsou svedeny srážkové vody ze střech, chodníků a zpevněných ploch, které se pak v průběhu několika dní vsakují do okolní půdy a neodtékají pryč z pozemku. Tím pomáhá udržovat stav podzemních vod a snižuje nebezpečí vzniku náhlých povodní. Kořenový systém rostlin rostoucích v této prohlubni funguje jako filtr a zbavuje vodu nečistot. Dešťová zahrada také zvyšuje vlhkost vzduchu v okolí a slouží i jako úkryt různým druhům živočichů.

Terén záhonů je založen o něco níž než okolní plocha, tak aby bylo možné využít přirozeného spádu a dešťová voda z okolních ploch se mohla ve vegetaci přirozeně zasakovat. Důležitou roli plní také svrchní vrstva v podobě mulče, která primárně slouží k zadržování vody, výsadby tedy nevysychají a vydrží i delší období sucha bez zálivky. Sekundárně pak mulč omezuje usazení plevelů v době, kdy mladý záhon ještě není zcela zapojen.

Kromě své zasakovací funkce mají dešťové záhony vysokou estetickou hodnotu. V prostoru obce by pak měly být konkrétní rostliny vybírány s ohledem na přirozenou vegetaci v místě a vesnický charakter prostředí. Pokud jsou záhony vhodně definované, vykazují proměnlivost tvarů i barev v průběhu celého roku.

04 Akumulace dešťových vod

Akumulace vody může být řešena individuálně u jednotlivých budov a objektů pomocí akumulačních nádrží nebo jako vymezený bezdotkový prostor, který je součástí retenčních objektů. Zachycenou vodu lze využít pro zálivku vegetace, čištění povrchů, kropení ulic v teplých obdobích

↑ Plocha odvodňující přilehlé zpevněné povrchy
↓ Svejl, do kterého je skrz děrovanou obrubu svedena voda z chodníka a vozovky

↑ Kombinace zatravněného svejlu a dešťového záhonu
↓ Odvodnění plochy parkoviště do retenční rýhy s vegetací

nebo i pro splachování či úklid. Dle způsobu využívání akumulované vody se liší i požadavky na jakost vody. Protože se jedná o podzemní zařízení, v zásadě nedochází k zásahu do vzhledu veřejných prostranství. Jediná na povrchu viditelná část podzemního objektu je poklop. Jeho materiálové a konstrukční řešení by mělo být zvoleno tak, aby splnil provozní nároky (viditelný, přístupný) a zároveň nerušil architektonický ráz místa. Podzemní akumulační nádrže je možné využít ve všech typech veřejných prostranství, pokud to umožňují prostorové parametry (např. koordinace s podzemními sítěmi technické infrastruktury nebo pojižděnou částí veřejného prostranství, naplnění podmínek a požadavků na ochranu památkově chráněných území).

Akumulační nádrž

Akumulace vody může být řešena v podstatě pomocí jakéhokoli nepropustného materiálu. Od plastových nebo betonových až po dřevěné, od podzemních nádrží po nadzemní. Nejčastěji se však jedná o plastovou nebo betonovou podzemní nádrž. Primárním účelem akumulace je dešťovou vodu využívat, a to nejlépe v místě dopadu.

05 Tvorba vegetačních ploch

Většina veřejných vegetačních ploch v Hodslavicích má formu často sekané travníkové plochy, vyšší vegetační pokryv je pak tvořen ve většině případů stálezelenými dřevinami cizího původu.

↑ Dešťový záhon zasakující vodu z parkoviště

↑ Dešťový záhon liniový podél komunikace

Studie navrhuje charakter veřejné vegetace obce více přiblížit specifickému kontextu malého sídla, kdy výběr rostlin s ohledem na lokální podmínky dokáže přinést do veřejného prostoru výrazný estetický efekt, větší rozmanitost a proměnu v rámci jednotlivých ročních období.

Zároveň by měly být vegetační plochy založeny takovými technologiemi, které zvýší retenční schopnosti půdy a umožní udržitelnou míru údržby.

Technologie šterkových, trvalkových nebo letničkových záhonů zvyšuje schopnost zasakování dešťové vody z okolních zpevněných ploch, což je koncept, který se uplatňuje ve veřejném prostoru už 20 let především v Německu. Jak při dešti, tak při tání se tak voda postupně dostává do podloží a nikoliv do kanalizace. Tyto typy záhonů oproti např. travníkům fungují do jisté míry bez výrazné péče jako přírodní společenstva. Jsou vybírány takové druhy, které ve veřejném prostoru dobře prospívají bez náročné údržby a nároků na závlahu. Vhodně zvolené rostliny v záhonech vytváří souvislý pokryv, který omezuje růst plevelů, ale navzájem si nekonkurují, naopak se doplňují.

Letničkové záhony z přímého výsevu

Jedná se o technologii, kdy se semena letniček v přesně namíchané směsi vysévají v polovině jara přímo na záhon, rostliny se tedy nesází z předpěstované sadby, jako je tomu u klasických letničkových záhonů. Záhony vynikají svou vysokou estetickou hodnotou a dynamikou v průběhu vegetačního období. Zároveň se jedná o vhodné prostředí pro hmyz a drobné živočichy, čímž se přirozeně posiluje biodiverzita. Tyto záhony jsou vhodné zejména na malé, špatně udržitelné plochy a pásy podél chodníků a cest, které jsou jinak běžně řešeny pomocí travníku, který ovšem potřebuje výrazně větší péči a závlahu. Nezanedbatelnou výhodou je velká nabídka různých barevných kombinací.

Květnatá louka / květnatý luční travník

Květnaté louky jsou jedním ze soudobých trendů v zakládání a údržbě společenstev ve veřejném prostoru. Jde o travobylinná společenstva s různým zastoupením jednoděložných a dvouděložných rostlin. Jedná se o druhově pestré porosty zvyšující biodiverzitu (pastva pro opylovače, potrava pro ptáky, úkryt pro hmyz), které mohou mít velmi různorodou podobu. Jedním z typů jsou tzv. luční travníky (jinak také kvetoucí travníky) vyznačující se narozdíl od kobercových či běžných parkových travníků bohatou druhovou diverzitou a pestrostí, a zároveň jsou méně náročné na údržbu. Dalším typem je pak květnatá louka, jejíž výhodou je při správném zapojení vegetace minimální údržba. Záhlavka se provádí výjimečně pouze v případě dlouhodobého sucha a seč se realizuje cca dvakrát ročně.

Stejně jako u letničkových záhonů z přímého výsevu je vhodné vybírat lokální, nebo alespoň tuzemské osivo. Důvodem je prevence zavlečení geneticky nepůvodních rostlin, které nemusí být adaptovány na místní prostředí a mohou ovlivnit genetickou diverzitu lokálních populací.

Nevýhodou tohoto typu společenstva je pomalý vývoj a zapojení porostu, který trvá 2–3 roky. Tuto fázi laická veřejnost často vnímá negativně, proto se ve spojitosti s použitím tohoto typu vyplatí vyšší informovanost veřejnosti.

Šterkové záhony / trvalkové záhony mulčované šterkem

Obecně jako šterkové záhony označujeme plochy s výsadbou trvalek, travin a cibulovin mulčované drobným šterkem nebo mulčované šterkem a zároveň doplněné šterkem ve spodní vrstvě. Tyto záhony jsou primárně navrhovány pro extrémně suchá a osluněná stanoviště (čemuž je

↑ Letničkový záhon z přímého výsevu
↓ Mladá květnatá louka s podílem letniček

↑ Kombinace zatravněného svejlu a letničkového záhonu
↓ Šterkový trvalkový záhon

přízpůsoben sortiment rostlin) a tam, kde esteticky obohacují okolí svým výrazným vzhledem a zároveň šetří finance za údržbu. Jejich výhodou je proměnlivá atraktivita od jara do zimy. Šterkový záhon je typ záhonu s vyšším stupněm autoregulace, což jinými slovy znamená navození rovnováhy mezi jednotlivými rostlinami, jde tedy o proměnlivý ekosystém, který zároveň zvyšuje biodiverzitu.

Záhony se skládají z vytrvalých rostlin, jejichž životnost se při správném založení a údržbě odhaduje na cca 10 let. Zčásti jsou tvořeny dlouhověkými druhy, které se do své plné velikosti rozvíjí i několik let a jsou zároveň stabilní kostrou výsadby. Další skupinou jsou výplňové druhy, které vytváří střední kvetoucí patro, a nejnižší úroveň záhonu zajišťují nízké, tzv. půdopokryvné druhy. Ty uzavírají povrch půdy a zamezují tak uchycení a růstu plevelu. Poslední skupinou jsou vytrvalé cibuloviny, které záhonu dodávají jarní efekt. Trvalkové záhony jsou pokryté mulčem ve formě šterku, který účinně brání vysévání plevelu a zároveň pomáhá odvodu srážek do nižších vrstev.

Předprostory budov

Trvalkové záhony je vhodné umísťovat do předprostor významných budov, kde je vegetace komponovaná ve vztahu k budovám a jejich fasádám a vytváří tak jedinečnou kompozici vlastního charakteru a měřítka. Jejím úkolem je posílit estetickou stránku průčelí nebo celé budovy a současně vytvořit příjemné a reprezentativní místo před vstupem.

Předzahrádky

Předzahrádky jednotlivých domů jsou místy, která výrazně vstupují do veřejného prostoru obce. Historicky předzahrádky dotvářely estetický rámec a zdůrazňovaly vstup do domu. Mimo to plní izolační, dekorativní a reprezentační funkci. Základ předzahrádek u venkovských stavení vždy tvořily trvalky, proměnlivé kvetoucí v rámci celé vegetační sezóny. Právě pro předzahrádky jsou vhodné letničky z přímého výsevu nebo trvalkové záhony, zároveň sem patří i výsadba ovocných stromů. Tyto mohou být obcí doporučeny v návodném manuálu, jak předzahrádky také lze pojmout, ideálně i s výběrem konkrétní vegetace, čímž by se mohl prostor obce více scelit.

Péče

Obecně největší problémy u těchto typů výsadeb způsobuje vandalismus (vytrhané cibuloviny, rostliny, odhazování odpadků do záhonů, zničené oplocení, sešlap atd.) a neukáznění majitelé psů, kteří v záhonech ponechávají exkrementy svých zvířat. Z těchto důvodů se pak navyšují náklady na údržbu.

Dalším tématem je pak vzhled výsadeb (jak letničkových záhonů, tak trvalkových), které oproti klasickým trvalkovým záhonům působí více divoce, neinformovanému publiku pak mohou připadat „zaplevelené a neudržované“. Tomu lze částečně předejít doplňujícím informačním systémem.

Výsadba dřevin

Při výběru druhů dřevin je doporučeno se zaměřit na dřeviny autochtonní, nebo-li druhově původní. Jde o takové stromy a keře, které se v krajině přírodního parku Podbeskydí běžně vyskytují a patří i do venkovských zahrad a extravilánu. Často viděná současná přeměna návsí na parčíky se silnými městskými prvky s nepatřičným

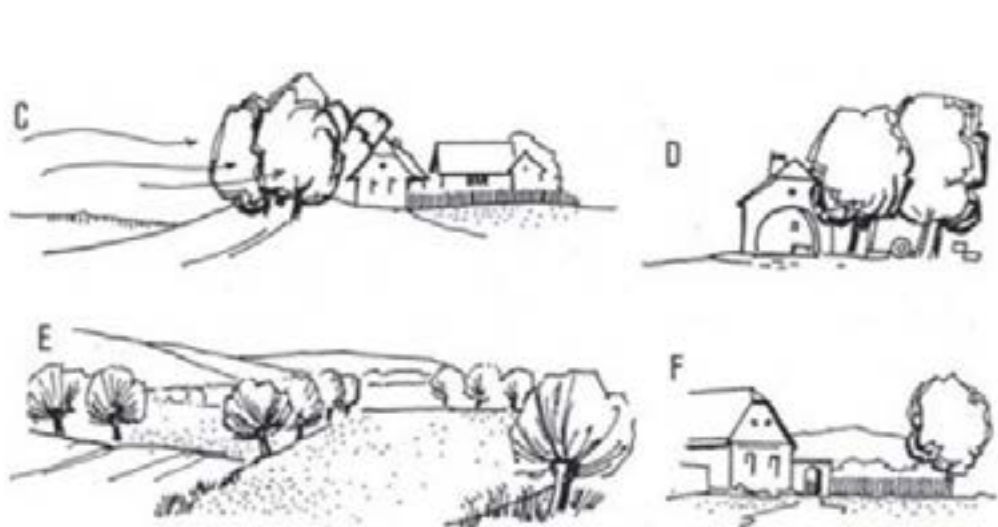
uspořádáním a nevhodnou skladbou dřevin (jehličnany, pestrolisté listnaté dřeviny, zahuštěné výsadby keřů) přináší ztrátu tradičních hodnot. Studie považuje za důležité ve výběru vegetace navázat na historickou výsadbu na návsi a v malých sídlech obecně. Při výběru není těžké se držet osvědčených druhů, které jsou místně aklimatizovány a do daných přírodních podmínek patří. Tyto dřeviny se lépe ujímají, dobře prospívají a spoluvytvářejí venkovský charakter. Při výsadbách rozlišujeme, jaké druhy umístíme do okolí kostelů a hřbitovů, co je vhodné na historickou náves, jaké stromy určují farní zahradu či co vysadíme v okolí vodních toků a rybníků.

Péče

Pro správné ujmoutí stromů je zcela zásadní minimálně pětiletá povýsadbová péče, na niž se často zapomíná což, pokud byl strom špatně zapěstován, přináší zvýšené náklady v budoucnosti.

Zjednodušeně řečeno se péče o stromy a keře sestává z pravidelné výživy zajištěné hnojením a záhlvkou, ochrany před patogeny a mechanickým poškozením (nadzemní části i kořenů) a zajištění optimálního rozvoje nadzemní části odborně provedeným řezem. Nejdůležitějším bodem následné péče je zpravidla záhlvka. Po první sezóně se kontroluje pevnost kůlů a úvazků a je proveden výchovný řez s cílem vytvoření charakteristické architektury a tvaru koruny typické pro daný druh. Nejproblematictější bývá právě zajištění včasného a odborně provedeného řezu. Jeho zanedbání vede často k nenávratnému poškození stromu, které může v krajním případě vést ke kolapsu jedince. Následkem pak bývají značné škody na majetku a zdraví. Péče o tvarované vegetační prvky je specifická pravidelností řezu, kterým zajišťujeme udržení požadovaného tvaru jedince.

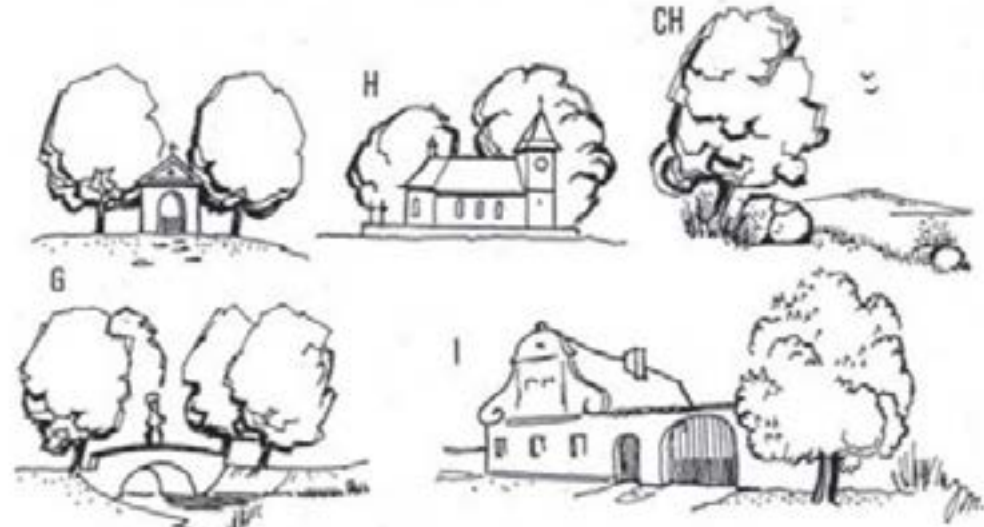
Sečení kolem stromu by mělo být prováděno velice obezřetně. Vyhýbáme se používání křovinořezů v okolí kmene stromu. Stačí trocha nepozornosti či neodborné manipulace a báze kmene je nenávratně poškozena. Při posuzování kvality nově vysazené zeleně bývá nejčastější poškození stromů na bázi kmene způsobeno sečením. Právě toto poškození je nejzávažnější, protože strom velice oslabuje a obtížné se hojí. Takovým poškozením se velice zkracuje perspektiva života stromu.

V případě zakládání a údržby zeleně jde o velmi kvalifikovanou odbornou práci. U zeleně a zejména výsadeb vzrostlých dřevin se kvalita materiálu a provedení projeví často až několik let po realizaci. Není doporučeno svěřovat výsadbu stavebním firmám, protože obvykle nemají potřebnou kvalifikaci pro správné navržení a provedení výsadeb. Pokud je ozelenění součástí stavby, je doporučeno zakázku rozdělit na stavební a zahradnické práce a vybírat a určit realizátory zvlášť. Jako jeden z podkladů by měl zadavatel od uchazečů vyžadovat reference o již realizovaných zakázkách podobného typu. Vhodnější jsou starší realizace (alespoň tříleté), neboť teprve po uplynutí této doby lze posoudit životaschopnost výsadeb a správné provedení, kvalitní povýsadbovou péči atd.

Sídlo se tak nenacházelo „vedle“ krajiny, ale bylo „srostlým“ s okolní krajinou. Provázanost sídla a krajiny byla zdůrazněna použitím obdobného sortimentu rostlin, který byl dán jeho snadnou dostupností (např. místní původní druhy rostlin rostoucí ve volné krajině a přizpůsobené místním přírodním podmínkám se často uplatňovaly i v sídlech; ovocné dřeviny pěstované v zahradách a sadech byly vysazovány do alejí podél silnic ve volné krajině.

(Mareček 2000, Mareček 2005)

Navržená koncepce vegetace obce Hodslavice navazuje na historické formy venkovské sídelní zeleně, kterou respektuje a volně ji interpretuje. Podporuje tak historickou kontinuitu a specifickou paměť místa.

